

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASI
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ SAYI:225

30 TEMMUZ 1979 7.5 LIRA

BASBAKAN
MHP'YE ÖZÜR
ARAMAKTAN
VAZGEÇMELİDİR!

İran'da
dunyalımlı
günler
ve Türkiye

Şovenizm ve fetih propagandasına hayır

Yürüyüşün geçen haftaki sayısında ayrıntılı olarak üzerinde durulan, Kıbrıs'ın ilerici işçi sendikaları PEO ve DEV-İŞ arasındaki görüşmelerin yankılan hala sürüyor. Kıbrıs işçi ve emekçi kitlelerinin başıçı özelemleriyle tam bir uygunluk içinde geçen ve görüşmeler sonunda yayınlanan Ortak Bildiri'yle Kıbrıs sorununun çözüm yollarını gösteren bu buluşma, ilerici güçler tarafından son derece olumlu bir gelişme olarak değerlendirilirken, gerici-faşist güçler tarafından da toplumsal görüşmeleri baltalayıcı bir kıskırtma için kullanılmak istendi. Denktaş yönetimi, PEO - DEV - İŞ görüşmeleri nedeniyle, Türk işçilerinin, ilerici sendikal örgütü DEV - İŞ'e yönelik politik bir saldırıya kalktı.

Önce "KTFD yetkilisi" sıfatıyla beliröz bir kişi, ardından da Denktaş'ın kendisi, DEV - İŞ'i "Rum sözcüsü" olmakla ve "İhanet"le suçladı. Denktaş, görüşmelerde Kıbrıs için önerilen "iki bölge" federe devlet çözümü için kullanılan "biregional" terimi için, DEV - İŞ'in "Türkü Rum'a teslim ettiği" sonucunu çıkarttı ve kullanılması gereken terimin "bizanalı" olduğunu öne sürerek, fırtınalar kopartmaya çalıştı. Aslında Denktaş'ın yapmak istediği, bu terimlerin gerçekte ne anlama geldiklerini ya da hangisinin doğru bir kullanım ifade ettiğini bulmak değil, atılan ileri, başıçı bir adımı baltalamaktır. Bu tepkilerden anlaşılıyor ki, Denktaş yönetiminin temsil ettiği güçler, Kıbrıs Türk ve Rum toplulukları arasındaki dostça yakınlaşmadan, ilişkilerin tedirgin olmasını, illaş kapılımlarıdır.

Denktaş'ın suçlamalarına karşı DEV - İŞ Genel Başkanı Hasan Sarca bir açıklama yaparak şöyle dedi: "DEV-İŞ, iki toplumun bir kez daha çatıştırılması hususunda hassastır. Aynı şekilde bu çatışmalarda hayatlarını yitirenlerin tümünün işçi, köylü, memur olduğunun bilindedir. Bu nedenle emperyalizm Kıbrıs'tan sökülüp atılmadıkça iki toplumun dönem dönem çatıştırılacağına da inanmaktadır..." Geçmişteki olayların sadece Türklere değil, Rumlara da acılar getirdiğini, bu nedenle ısrarla bu acıların tekrarlanmamasını istediklerini söyleyen Sarca, açıklamasını şöyle tamamladı:

"Enosel, çift Enosel, taksimci düşüncelerden kurtulunamadığı sürece, bu yetkililer her olumlu adımı baltalayacaklardır. Esasen temsil ettikleri sınıfın da başıçı istememesi bu politikalarına daha da sarılmalarına neden olmaktadır. Sözlerimi bitirdikten, hiçbir yalancı, entrikanın bizi Kıbrıs'ta başıçı mücahedesinden döndüremeyeceğini belirtmek isterim."

Bu gelişmelerden de görüleceği gibi, Kıbrıs'ta kalıcı ve gerçek çözüm, işçi ve emekçi kitlelerin ve onların ekonomik, demokratik, siyasal örgütlerinin verdiği mücadele sonucu gerçekleştirilecektir.

Dev-İş PEO buluşmasından sonra Kıbrıs'ta gericilik panik içinde

20 Temmuz 1974'te, "Kıbrıs'ta Anayasal düzeni geri getirmek" gibi bir gerekçeyle Türkiye'nin Ada'ya yaptığı ve giderek kalıcılığına tarak Kıbrıs'a dışardan bir "çözüm" dayatılmasını arayan askerî müdahalenin 5. yıldönümü, Türkiye'de ve Kıbrıs'ın Türk kesiminde şovenizmin ve işgalci propagandasının körüklendiği bir kampanyaya dönüştürüldü.

Hükümet yetkilileri ve Denktaş yönetiminin sözcüleri tarafından yapılan açıklamalar, 5 yıl önce müdahaleyi haklı göstermek için öne sürülen "yasal" gerekçelerin bile artık unutulduğunu, açıkça müdahaleci ve başıçı aleyhtar bir tutumun ilan edildiğini ortaya koydu.

Kıbrıs'ın kuzeyindeki yasa dışı iktidarı Türkiye'deki faşist odakların Ada'daki uzantılarına dayanarak sürdürmeye çalışan Denktaş, 20 Temmuz konuşmasında açıkça şöyle diyor: "Tek istediğimiz Türkiye'nin güvenesinde Rum korkusu olmadan can ve mal emniyetimizi koruyabilmektir. Bunu gerçekleştirebilmemiz için başıçı sağlanmalıdır." Yani Denktaş'a göre Kıbrıs'ta "başıçı" demek, Ada'nın bir bölümünün "işgal" altında olması demekti ve o halde, Kıbrıs'ta "başıçı korumak" için yapılacak tek şey bu işgali yasallaştırmak, süreklî hale getirmektir!

Denktaş'ın bu sözlerinin, Ada'ya sığınmış MHP'li güçlerin tarafından "Kıbrıs Türk'tür, Türk kalacaktır", "Yunan piçtir, piç kalacaktır" tezahüratıyla selamlanmasında da elbette şaşılacak yan yoktur. Ne var ki Ankara'da Başbakan Ecevit'in "kutlama" mesajının da meab pek farklı değildir. 5 yıl önce askerî müdahalenin amacını "Kıbrıs'ta Anayasal düzenin geri getirilmesi" olarak ilan etmiş olan Ecevit, şimdi, müdahaleden "bu yana geçen zamanda başıçı hareketinin sonuçlarının kalıcı olacağına kanıtlandığını", "Kıbrıs'taki çözümün Ada'daki yeni gerçekleri dikkate alması gerektiğini" söyleyebiliyordu. Ecevit bu sözleriyle düpedüz, Kıbrıs'a yapılan müdahaleyle Ada'da bir fiilî durumun yaratıldığını ve bu fiilî duruma dayanarak Kıbrıs'a dışardan bir çözümün dayatılmasına çalışıldığını itiraf etmiş oluyordu.

Kendisini başıçı yanına tanıtan bir Başbakan'ın bu sözlerinin yanında, gerici-faşist MC partilerinin açtıkları işgalci öven açıklamaları çıkmaları tabii hiç de yadırgatıcı değildir.

Bu şovenizm ve işgalci propagandası, Türkiye'nin Ortadoğu ve bölge ülkeleriyle geliştirme iddiasında olduğu başıçı işbirliği ve dayanışma sözlerini açtıkları açığı yalanlamaktadır. Kıbrıs'a yönelik bu politika, başta Kıbrıs'ın emekçi halkı ve yurtsever güçleri olmak üzere tüm başıçı kuvvetlerinin duvarına çarparak dağılmaya mahkumdur.

YÜRÜYÜŞ

Sahibi: Yürüyüş Yayıncılık Ltd. Sti. adına NİHAT SARGIN • Genel Yayın Yönetmeni : Zeki KILIC • Yazı İşleri Müdürü: Nesret KOCA-BIYIKOĞLU • Teknik Sekreteri: Bülent ARTANLI • Yönetim: Konur Sok. 15/8 Kızılay - ANKARA Tel: 17 45 81 • İstanbul Bürosu: Piyerloti Cad. 21/1 Çemberlitaş - İSTANBUL Tel : 26 35 67 • Avrupa Temsilciliği: GOC OFF 13/2 Square Wisser - 1040-Bruxelles - BELÇİKA Tel: 230 34 72 • İlan Koşulları: TL, Arka Kapak siyah beyaz 18.000 TL, İç sayfalar süttün santimlî 80 TL. Yayın İlanları % 50 İndirimi'dir. • Baskı: Daily News Web Ofset Tesisi

• Abone koşulları: Yıllık 300 TL., Altı aylık 150 TL. • AVRUPA: Altı aylık (30 DM), Yıllık (60 DM) • AMERİKA: Altı aylık 500 TL., Yıllık 1000 TL. • AVUSTRALYA - JAPONYA: Altı aylık 600 TL., Yıllık 1200 TL.

• Ödeme Adresi: TÜRKİYE: YÜRÜYÜŞ DERGİSİ POSTA ÇEKİ 100234 • AVRUPA: CODIFF POSTA ÇEKİ: 000-1164657-75 BRUXELLES-BELÇİKA

Ali Okur sosyalizm davasının yürekli bir savunucusu.

ALİ OKUR'U YİTİRDİK

Aydın Kuyucak'ta meydana gelen ve 36 kişinin yaşamını yitirdiği trafik kazasında Ali Okur'u da yitirdik. Türkiye İşçi Partisi Ankara Çankaya İlçe üyesi olan Ali Okur, çalışmakta olduğu Köy-Koop çalışmaları ve Okur'un partili arkadaşlarına başıçılığı diler.

SUÇLULARIN YAKALANMAMASININ SORUMLULUĞU HÜKÜMETİNDİR

Türkiye İşçi Partisi Tarsus İlçe Sekreteri Hüseyin Güneş'in, kendisinden zorla para almaya kalkışan faşist çeteler tarafından silahlı saldırıya uğraması ve ağır yaralanması üzerine, Türkiye İşçi Partisi Genel Merkez Basın Bürosu bir açıklama yaptı. Olayın şiddetle kınandığı basın açıklaması şöyledir:

"Gazetelerde MHP'nin Başsavcılıktaki dosya sayısının tartışıldığı, MSK'nın işçilerin topladığı aldatılma faşist çeteleri beslediği inkar edilmez kanıtlarla ortaya çıkarken, faşist çeteler bu kez de esnaftan zorla para toplamaya başladılar.

"Tarsus'ta bu ve benzeri eylemlerine uzunca bir süredir devam etmektedirler. Bu eylemlerine karşı duran Partimize ise durmadan yeni saldırılar yöneltilmektedir. Son olarak cumartesi günü esnaftan en az beşbin lira olmak üzere para toplamaya başlamışlar ve ilçe sekreterimizin direnmesi üzerine arkadaşımıza ateş ederek yaralamışlardır.

"Mersin İl örgütümüz üyeleri uğraşlarına karşın ne Tarsus Kaymakamı ile ve ne de Savcı ile temas etmek olanaklı bulamamıştır. Hafta tatbinden Tarsus'daki devlet görevlerinin askıya alındığı anlaşılmaktadır.

"Sonuçta Çukurova sermayesinin desteği altındaki faşist saldırılar devlet görevlilerinin de ihmali ile cüretlerini artırmaktadırlar.

"Tarsus İlçe örgütümüz, yöneticilerine ve üyelerine yapılan silahlı saldırılar böylece takip edilmiştir. Biriken suçların ve çoğalan suçluların yakalanmamasının sorumluluğu Ecevit İktidarının ve yerel yöneticilerin omuzlarındadır."

TEZSAN İŞÇİLERİ ÜZERİNDE OYNANAN OYUNLAR

TEZSAN Mensurları Yardımlaşma Sandığı, sekiz yıl önce, işçilerin dayanışma ve ucuz gıda maddeleri temin etmeleri amacıyla kuruldu. Sandık, önceleri işveren tarafından yönetildi. Bu süre içinde, ne işçiler arasında bir yardımlaşma ne de işçilerin ucuz tüketim maddeleri temin etmeleri mümkün olmadı.

Ne var ki, işveren yönetiminde uzun süre kalamayacağına anladıkları ve bazı işçileri de yanına alarak ortak bir yönetim oluşturma yoluna gitti. İşte bu aşamada işverenin yardımlarına "UDC slogancıları" yetişti. "UDC slogancıları" işverenle birlikte yönetimi oluşturduktan sonra, bir yıl boyunca çalıştı. Ancak bu süre içinde işçilerin yardımlaşmalarına ilişkin hiçbir girişimde bulunmadılar ve Sandık'ta örgütlü işçilerin muhafazetini karşıladılar.

İşçilerin yönetime olan tepkileri, "UDC slogancıları" nı gittikçe harçlandırdı. İmza veren işçiler, fabrika müdürü yardımcısının odasında imzalarını karşı almaları için tehdit edildiler. Ayrıca, Maden-İş 26. Bölge Temsilciliği de işçiler üzerinde bir baskı yaratmaya çalıştı. TEZSAN'da işçiler, işçi sınıfı hareketine karşı işlenen suçlardan birini yaşıyorlar. Bu oyunlar, ancak işçilerin örgütlü birlik güçleriyle bozulabilir.

İRAN'DA BUNALIMLI GÜNLER VE TÜRKİYE

ZEKİ KILIÇ

İran TUDEH Partisi Merkez Komitesi'nin Haziran 1979'da yayınladığı bir açık mektupta da belirtildiği gibi, İran devrimi, ciddi tehlikelerle karşı karşıya gelmiştir. Yine aynı açıklamada, ulusal ve devrimci güçlerin, sözkonusu durumun teşhisinde ve bunların aşılma yöntemlerinde birliği sağlayamamaları hâlinde, devrimin en önemli kazanımlarının da tehlikeye düşeceği belirtilmekteydi.

Gerçekten de emperyalizm, faşist Şah rejiminin çöküşüyle birlikte, İran'da devrim sürecine katılan ulusal ve devrimci güçler arasındaki çelişkileri derinleştirmek için elden gelen çabayı gösterdi, entrikalar düzenledi ve düzenlemeye de devam ediyor. Emperyalizmin bu politikası, devrim sürecine giren liberal burjuvazinin sağ eğiliminin, diğer devrimci güçler üzerindeki etki ve denetimini arttırdığı gibi; ulusal ve devrimci güçlerin iç çelişkilerinin derinleşmesine de neden olmuştur. Böylece bir yandan ulusal ve devrimci güçler köşeye sıkıştırılarak aralarındaki farklılıklar derinleştirilip ön plana çıkartılırken; diğer yandan da, emperyalizm ve İran gericiliğinin bu güçlerden bir bölümüyle uzlaşabilmesini gerçekleştirecek koşulların oluşturulmasıyla, devrimi sonuna kadar götürmekte kararlı olan gerçek devrimcilerin diğerlerinden soyutlanmasına olanak hazırlanmıştır. Devrim Konseyi ile Bazergan Hükümetinin sürekli bir iç mücadele içerisinde oluşunun temelinde bu yatmaktadır.

Bazergan Hükümeti, politik alanda olumlu karşılanacak bir dizi kararlar almış olmakla birlikte, ekonomik alanda İran büyük burjuvazisi ile ittifak eden tavizci güçlerin çıkarlarına yönelik bir tutum içerisinde olmuştur. Bazergan Hükümeti, ulusal çıkarları korumak yerine, emperyalizme bağımlı büyük burjuvazinin ve büyük toprak sahiplerinin çıkarlarını koruyan bir yola girerken, başlangıçta olumlu sayılabilecek politik birçok kararın da ya özünün boşaltılmasını ya da bunların tamamen ortadan kaldırılmasını getirecek bir uygulamayı başlatmıştır. Başka bir deyişle, Bazergan emperyalizmin ve iç gericiliğin hesaplarıyla çakışan, böylece de artık İran'ın ulusal ve devrimci güçleri tarafından desteklenemeyecek bir duruma gelmiştir.

Devrimci güçlerin, sorunların çözümü yolları ve başvurulacak yöntemler açısından farklı tutumlar içerisinde oluşu da, önemli bir olumsuzluk olarak ortada durmaktadır. Hatta TUDEH açıklamasında belirtildiği gibi, devrimi sonuna kadar götürmekte kararlı görünen devrimci güçlerin önemli bir bölümü bile, "devrimin zaferi için zorunlu olan talepleri ya unutmakta ya da küçümsemekte, dolayısıyla ikincil önemdeki sorunlarla uğraşmaktadırlar." Buna karşılık, devrim sürecine katılan tavizci güçler, olumlu her adımı önüne engel olarak dikilmektedir. Kısacası bu olumsuzluklar ve güçlükler, emperyalizmin ve iç gericiliğin daha da saldırgan olmasına neden olmaktadır.

Emperyalizmin ve İran gerici güçlerinin en temel saldırı hedefleri hiç kuşkusuz, devrimin zaferi için zorunlu olan taleplerin gerçekleştirilmemesidir. Bu temel sorunlardan biri de, ulusal sorundur.

Bugün İran'da devrimi sonuna kadar götürmede gereken kararlılığı gösteremeyen güçlerin en zayıf yanı, ulusal soruna ilişkin tutumlarıdır. Emperyalizm ve işbirlikçisi güçler de saldırılarını bu noktaya yöneltmektedir.

Bilineceği gibi, İran devrimini hemen izleyen günlerde, emperyalizm, ajanları ve Şah rejimi taraftarlarıyla birlikte İran Kürdistan'ında, Kuzistan'da, Bulucistan'da ve Türkmenler arasında büyük entrikalar düzenleyerek, bu halk kitleleriyle devrim güçlerini karşı karşıya getirmeyi; daha da ötesi, devrim sürecine katılan güçleri daha işin başındayken bu soruna ilişkin tutumları yüzünden birbirinden kopartmayı amaçlamıştı. Devrimci güçlerin, emperyalizmin bu noktadaki hesabını teşhiste birleşmeleri; ve daha önemlisi, düzenlenen entrikalar ile ulusal hareketlerin haklı ve devrimin geleceği açısından yaşamsal değere sahip özerklik taleplerini kabul etmiş olması, hesapların bozulmasını sağlamıştı. Özellikle İran Kürt ulusal hareketinin uzun ve zengin bir deneye sahip olması, ulusal sorunun, birliği temel alan bir perspektifle ele alınarak, yönetsel ve kültürel özerklik ilkesi üzerinde anlaşma sağlanmasına olanak vermiştir. Zaten yalnızca yönetsel ve kültürel özerklik, ancak emperyalizmin çıkarlarını pekiştirmek için öngördüğü entrikaların gerçekleşebilme koşulla-

rını ortadan kaldırabilir ve ülke bütünlüğünün ve bu anlamda gerçek gönüllü bir ulusal birliğin oluşturulması sağlanabilirdi.

Ancak son olaylar göstermektedir ki, Devrim Konseyi ile Bazergan arasındaki sürtüşmeler, yalnızca hükümetin etki ve denetimini arttırmakla kalmamış; aynı zamanda, ulusal soruna ilişkin olarak zaten tereddütlü ve kararsız olan Humeyni'yi köşeye sıkıştırmış, giderek onu şimdilik bu sorun etrafında uzlaşmaya razı etmiştir. Humeyni'nin Kürt ulusal hareketine özerklik tanıyan kararını geri aldığı yönünde İran'dan gelen son haberlerin anlamı budur.

İran bilimsel sosyalist hareketi TUDEH başta olmak üzere devrimci güçlerin büyük bölümü ile, Kürt ulusal hareketinin gerçek temsilcileri, İran devriminin en önemli kazanımlarından biri olan ve çözümsürecine giren özerklik haklarını vazgeçmeyeceklerini, bu mevziyi sonuna kadar koruyacaklarını belirtmişlerdir. Bunun üzerine hükümet, "özerklik için mücadele eden Kürtler, siyonizmin ve emperyalizmin ajanlarıdır" diyerek, bir yanda devrimci güçlerin iç çelişkilerini derinleştirmek hesabını yaparken; diğer yandanda büyük askeri kuvvetlerle Kürt ulusal hareketini bastırmak üzere harekete geçti.

Bazergan hükümetinin bu saldırısıyla, emperyalizmin hesapları da çakıştı. Hükümet, "emperyalizmin oyunudur", diyerek Kürt ulusal hareketinin ve devrimci güçlerin talepleri karşısına çıkarken, emperyalizm de, Barzani taraftarlarını hızla sahneye çıkartıyordu.

İran Kürt ulusal hareketinin özerklik için verdiği mücadeleye başlangıçta katıldığını belirten Barzani taraftarları, savaşın başlamasıyla birlikte, tıpkı Irak'da olduğu gibi koşulsuz uzlaşma yolları denemeye başladılar. Diğer yandan da, özerklik temelinde uzlaşma olanaklarını ortadan kaldırmaya yönelik, ayrılıkçı bir savaşı başlattıklarını duyurdular. Böylece, kültürel ve yönetsel özerklik temelinde varılacak bir uzlaşma zeminini olabilecek en ileri zama kadar ertelemek için emperyalizmin hesabına araç olmayı üstlendiler.

Belirtmek gerekir ki, bu sorun İran için olduğu kadar bölge için de çok önemlidir. Kürt ulusal hareketi, İran devriminin zaferi için olduğu kadar, bunun Türkiye'ye ve diğer ülkelerdeki halkların mücadelesine yansımaları bakımından da sonuçları olacaktır. Kısacası, son olaylar, emperyalizmin Ortadoğu'daki konumunu yakından ilgilendirecek bir boyut kazanmıştır. Bu nedenle de, Türkiye bu olaylar karşısındaki tutumuyla Ortadoğu'ya ilişkin politikasında yeni gelişmelerin olmasına neden olacaktır.

Türkiye'nin yeni İran yönetimi ile ilişkilerini geliştirmesi, başlangıçta emperyalizm için belirli tehlikeleri içermiş olsa da, bu ilişkilerin geliştirilmesinin emperyalizm açısından önemi daha fazladır. Emperyalizm, İran ile ilişkilerini geliştirmiş Türkiye eliyle, İran'ı daha sağa kaydırabilmeye çalışmıştır. Özellikle son aylarda bu ilişkilerin yoğunlaştırılması, emperyalizmin çıkarları doğrultusunda sürdürülüyor. Bazergan'ın Kürt ulusal hareketini bastırmak için Türkiye hükümeti ile uzlaşma belirtileri, en canlı örneklerden biridir. Dışişleri Bakanının, "biz Kürtleri arkadaş vermek için İran ile anlaşmadık" şeklindeki açıklaması, inandırıcı değildir. Bütününle Kürt Ulusal hareketinin kontrolünde olan bir bölgenin Türkiye sınırının hemen yakınına ve Kürt kuvvetlerinin arkasına birlik indirmek eğer intihar değilse, açıkça Ecevit hükümetine güvenerek iş yapmak demektir.

İran'daki Kürt ulusal hareketi karşısındaki tutum, özünde tüm bölgenin ulusal halk hareketleri açısından, barıştan yana tüm ilerici, demokrat güçler açısından ve özellikle İran devriminin zaferine ulaşmasını isteyenler açısından bir ölçü olacaktır. Bu nedenle, emperyalizmin ve İran gericiliğinin gaspettiği bir hakkı vermemekte direnenlerle birlikte olmak, Ecevit hükümetinin, Filistin ulusal hareketine karşı içerisine girdiği olumlu tutumun da samimi olmadığını ortaya çıkartacaktır. Daha dün, devlet kurmak dahil, Filistin halkının tüm yasal haklarını savunduğunu ilan eden Ecevit Hükümeti, her özgür halkın ana dilini kullanması, ulusal kültürünü geliştirmesi ve yöneticilerini seçmesi gibi en temel bir hakkı savunan İran Kürt ulusal hareketini bastırmak için emperyalizmle uzlaşırsa nasıl inandırıcı olabilecektir? Ecevit hükümeti, girilen bu yanlış yoldan derhal çıkmak zorundadır.

MHP'ye kelepçe vurma günü

Ecevit hükümetinin MHP'nin üzerine biraz olsun gitmesi, istihbaratın biraz olsun faşist terör odaklarına yönetilmesi, cinayet sanıklarının bir bir ortaya dökülmesine yetti. Her gün yeni bir katil yakayı ele veriyor, MHP'nin ve onun UGD ve MİSK gibi çeşitli toplum kesimlerine yönelen yedek vurucu güçlerinin, nasıl birer katil yuvası oldukları bütün delilleriyle orta yere seriliyor.

Daha geçen hafta MİSK Eğitim Sitesi'nde bomba yapımı sırasında meydana gelen patlamada, iki faşist ölmüştü. Bu olayın sorumlusu olarak yarılanmaları gereken MİSK yöneticileri Siki-

yönetim Komutanlığı tarafından daha sonra gözaltına alındılar. Gelgelelim, bu olayın üzerinden daha birkaç gün geçmemiştir ki, bu kez de MİSK'in bazı faşist katillerine para yardımları yapıldığı ortaya çıktı. MİSK Muhasebe Müdürü'nün evinde ele geçirilen ve MİSK'e ait olan bir hesap defterinden, MİSK'in MHP Gençlik Kolları'na, UOD'ye, aralarında UOD eski genel başkanı Muhsin Yazıcıoğlu ve MHP Gençlik Kolları eski genel başkanı Türkmen Onur'un da bulunduğu çeşitli olayların sanığı faşistlere, ÜFD ve BÜD şubelerine, büyük meblağları bulan yardımları yaptığı anlaşıldı. MİSK hakkında elde

Eski UOD Başkanı Yazıcıoğlu'nun MİSK Genel Merkezi'nden yandırdığı yardım aldığı saptandı.

edilen bu son bilgi, MHP ve yan kuruluşlarının ne denli içiçe geçtiğini hiçbir kuşkuyla yer veremeyecek ölçüde kanıtlamaktadır.

Üstüste ortaya çıkan suçlardan bir başkası da, MHP'nin bu yıl içinde yapılan büyük kongresinin divan yöneticisi ve MHP İstanbul Gençlik Kolları İstanbul Şube Başkanı Kazım Ayaydın'ın, Politika gazetesi Yazı İşleri müdürü Ali İhsan Özgür'ün katili olduğuydu. İki MHP'li, Kazım Ayaydın ve aynı cinayetin sanığı Gürsel Başdemir, İstanbul Sıkıyönetim Mahkemesi tarafından tutuklandılar.

Faşist partinin yalnızca geçtiğimiz hafta içine sığın suçları bu kadar değil. MHP yanısırla olduğu bilinen faşist Çelik-İş Sendikası'nın İSDEMİR'i egemenliği altına almak için bazı yöneticileri öldürme amacıyla 500 bin lira karşılığında üç kiralık katil tuttuğu belirlendi. Cinayet emrini veren Çelik-İş Sendikası Başkanı olayın anlaşılmasından sonra ortadan kayboldu...

Ecevit, meydanları dolduran kitlelerin, faşist örgütlerin kapatılmasını isteyen taleplerini susturmaya çalışan ve bu örgütlerin kapatılmasının çok da önemli olmadığını benimsenmeye çalışan bir tutum içinde görünüyor. Anlaşılan CHP, MHP üzerine gittiği görülmüş yaymaya çalışarak, kitlelerin MHP ve diğer faşist örgütlere karşı yükselen özelemlerini saptırmayı ve yalnızca bir seçim yatırımı yapmayı amaçlıyor. CHP, kendisi için asıl hesaplaşmanın AP ile olduğunu sanma yanlışlığı içindedir. Kısacası, CHP tarihi bir yanlışlık içindedir ve faşist partinin, "Başta Hergün olmak üzere- yayın organlarının, silahlı çetelerine moral aşısı yapmak için ter döktükleri koşulları elden kaçırma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Kuşkusuz bu tehlike, asıl olarak ilerici, demokratik güçlere, işçi ve emekçi kitlelere yöneliktir. Milliyet gazetesinin bile, "Türkiye'nin demokratik gelişiminin temel güvencesi" olarak gördüğü MHP'nin kapatılması sorunundan CHP kaçamaz.

Ecevit'in sıkça sözettiği, MHP hakkındaki kapatılma kararının "bağımsız yargı organları" tarafından verilebileceği ise, CHP lideri için demagojik bir kaçamak olan başka bir anlam taşımamaktadır. Kuşkusuz son karar yargı organlarındadır ama, bu karar alınacak etkinlik de hükümetin elindedir. Tersini öne sürülen, o zaman bugüne dek kent yetki alanları içinde olan MHP'nin kapatılması istemli neden bugüne dek hükümet ve Adalet Bakanlığı eliyle Anayasa Mahkemesi'ne götürmediğini açıklamak zorundadır...

gündemin başında

"Umutsuz öfke"

Faşist cinayet şebekelerinin kanlı eylemleriyle MHP arasındaki doğrudan ilişki son günlerde iyiden iyiyeye gün ışığına çıktı. Kuşkusuz daha gün ışığına çıkması gereken ve mutlaka çıkacak olan nice kanlı eylemler var. Ama faşist parti ile kanlı terör eylemleri arasındaki ilişkinin bir kısmının bile gün ışığına çıkması, tüm gerici, faşist güçlerin kitlelerin önünde suçüstü yakalanmasının önemli bir aracı oldu. Gerici faşist güçlerin kendi iğrenç yüzlerini kitlelerden saklamak için sandıkları, "herşeyi sızdıran ajanlar düzenliyor" masalı da para etmedi. Faşist parti demagojileriyle yalnız kaldı.

Ne var ki geçenlerde gerici faşist güçlere cömertçe bir nefes alma ve yeni demagojilere sarılma olanağı, hazırlandı. İstanbul'da çeşitli içeriklerini legal edip, bir süre patronların sisli koltuklarına kurulan, sonra da, sağa sola bombalar ve üzerlerinde "Devrimci Sol" yazılı pankartları burakan bireysel terörist bir grup, gerici, faşist güçlere cız da olsa yeni bir taarruz olanağı sundu. Burjuva basınında "bırakın sağın üstüne yürümeyi, asıl hedef demokratik güçlerdir" anlamına gelen manşetler yer aldı. Gerici, faşist cephe liderleri kendilerine cömertçe sunulan bir fırsattan son derece hoşnut kalmış olmaları ki, demokratik güçlere saldırmak için, günlerce bu "eylem"i, dillerine pelesenk ettiler.

Sözde "sol" bir grubun, bilimsel sosyalist hareketin doğuşundan bu yana sergileyerek mahkum ettiği bireysel terörist yöntemlerle giriştiği bu "eylem", demokratik güçlerin mevzilerine saldırılar için yeni bir "gerekçe" olmanın, demokratik güçler üzerinde yeni baskılar oluşturulmasının ve gerici faşist güçlere bir süre için daha rahat nefes almanın aracı durumuna gelmekten öte hiçbir işlev görmedi, görmezdi.

Görmezdi; çünkü küçük burjuvalara özgü bir biçimde, kapitalist düzeni protesto etmeyi tek başına amaç haline getirmekle, bu düzen kökünden değiştirip sosyalizmi kurmak arasında temelde bir farklılık vardır. Kime, neye hizmet ettiği bilinen, başlıbaşına amaç haline getirilmiş olan ve gerçekte umutsuz ve amaçsız bir öfkeyi dile getiren bu tür protesto eylemleriyle devrimci eylem arasında derin farklılıklar bulunur. Devrimci eylem, işçi sınıfının partisizlik öncülüğünde, kitleleri kucaklayan, kitlelerle kaynaşan, onları eğiten ve öncülük eden, sınıf mevzilerini korumayı ve geliştirmeyi öngören ve kapitalizmi kökünden yukarak, sosyalizmi kurmayı, emperyalizme bağımlılık zincirini parçalamayı amaçlayan eylemdir. Tek amacı kapitalist başında "sansasyon" yaratmak olan böylesi protestocu bireysel terör eylemleri değil!

Lenin, daha yüzyılın başlarında şunları söylüyordu: "Opportunizmin umutsuzluğunda ve teröristin umutsuz öfkesinde, bir ve aynı psikoloji, örneğin küçük burjuvazinininki gibi bir ve aynı ayırt edici sınıfsal özellikler sergilenmektedir."

İşte işçi sınıfının devrimci eylemi ile küçük burjuvaların özünde umutsuzluk tohumları barındıran sözde "sol" bireysel terör eylemleri arasındaki derin farklılıkların, kaynağını bu ayırt edici sınıfsal özellikler oluşturur. Ve gene bu nedenle derici bilimsel sosyalistler, Lenin'in belirttiği gibi, "Geçmiş tarafından mahkum edilmiş olanın "kolay" bir tekrardan değil, geleceği vadedeni uzun ve sabırlı bir çalışmadan" yanadırlar.

neşet kocabıyık oğlu

Ecevit-Denizciler

CHP-AP işbirliğinin bir provası

İşçi sınıfının uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele günü 1 Mayıs'a saldırmak için "işçi bayramı" olarak yutturulmaya çalışılan 24 Temmuz'un yıldönümü, bu kez gerici Türk-İş yönetimiyle CHP hükümeti arasındaki ağız birliğinin sergilendiği bir gösteriye dönüştü. Bir bakıma 24 Temmuz 1979, CHP-AP işbirliğinin küçük çapta bir provası oldu.

Türk-İş'in AP'li Genel Başkanı Denizciler, yıldönümü dolayısıyla yaptığı konuşmada, "Türk-İş'in komünizme de faşizme de karşı olduğu" nazaratını tekrarlayarak, "bu rejimlerde yönetilen ülkelerde sendikacılıktan bahsetmenin mümkün olmadığını" teranesiyle sarı sendikacılığın işçi sınıfına karşı ihanetinin en eski parolasına yeniden sarılıyor.

Fakat asıl önemlisi Ecevit'in de aynı konuyu paylaşmasıydı. Ecevit, "bir yandan işçi haklarını savunur görünüşü, bir yandan özgürlükçü demokrasiyi hor görenlerin, başka bir rejimin özlemini çekmelerin" varlığından söz ederek, anti-komünizmin klasik karalamalarını bir kere daha ağızına alıyordu. Dahası Ecevit, "demokratik işçi haklarını bu hakların ortadan kaldırılacağı bir rejime geçiş için basamak yapmaya çalışanlar" dan da söz ediyor; böylece Denizciler'in "komünizme de faşizme de karşıyız" demagojisiyle sarı sendikacılığı gizle-

me çabalarına ortak oluyor.

Ecevit yine aynı konuşmasında "24 Temmuz'u ulusal işçi bayramı" olarak kabul ettiğini açıkça ilan ediyordu. Böylece, 1 Mayıs 1979 terörünün seyircisi Ecevit, şimdi 1 Mayıs'a karşı "24 Temmuz" yutturmacasıyla yöneltilen saldırının da alkışlayıcısı oluyor.

Türk-İş'in 24 Temmuz kutlamalarında böylece oluşan CHP-AP işbirliği, ünlü genç tabanlı Feyzioğlu'nun da "işçi haklarının savunucusu" olarak kürsüye çağrılıp göklerle çıkarılmasıyla, doğrusu pek yerinde bir tabloyla tamamlandı.

24 Temmuz dolayısıyla TTP Başkanlık Kurulu üyesi Can Açıkgöz tarafından yapılan açıklamada ise, 24 Temmuz'da "işçilere ileri demokratik haklar verildiği" iddiasının da bir yutturmaca olduğu belirtilerek göyle deniyordu: "İlkin ortada alınan haklar vardır, bunlar verilmiştir. İşçi sınıfımızın yıllardır yürüttüğü mücadeleler sonucu burjuvaziye kabul ettirilen haklar vardır. İkincisi, burjuva iktidarları bu hakları tanımak zorunda kalmışlardır bile, çeşitli sınırlamalar koymak için sonuna kadar direnmişler ve bunda kısmen de başarılı olmuşlardır. Grev hakkını tanıyan burjuvaziye lokavtı armağan etmişlerdir. Demokratik hak ve özgürlüklere aykırı lokavtı yasaları geçirmişlerdir."

Atatürk Eğitim Enstitüsü yeni tertiplerin hedefi

İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsü, İkinci MC döneminde gerçekleştirilen faşist işgallü kırımından sonra da, faşist cinayet çetelerinin sürekli saldırılarıyla karşı karşıya bulunuyor. Bütün saldırılara karşın, yaklaşık bir buçuk yıldır, okulu açık tutmak ve eğitimi sürdürmek için, ilerci öğretmen ve öğrenciler tarafından ısrarlı bir mücadele yürütülüyor.

Faşist saldırganların boy hedefi seçtiği Atatürk Eğitim Enstitüsünde, geçtiğimiz yıl içinde ilerci öğretmenlerden Fahrettin Yılmaz'ın öldürülmesi ve Cuma Ocaklı'nın ağır yaralanmasından sonra, bu yıl hızlanan saldırılar, artık kitle katliamı boyutlarına erişti.

2 Temmuz günü, faşistlerle çıkan bir kavga sırasında, görevli jandarmalar, subaylarının da gösel önünde, ilerci öğrencileri yere yatırarak dıpcik ve tekmelemlerle saldırdı bulundular. Yerde kaldırdıkları bir öğrenciyeye yakından saldırmaları üzerine, olaya müdahale etmek isteyen bir kadın öğretmen de ağır hakaretlere maruz kaldı.

Bu olaylardan üç gün sonra, 5 Temmuz'da, daha önce öğret-

menlere hakaret eden bir jandarma, duvara yazılan bir yazıyla hiçbir ilgisiz olmayan bir öğrenciyi görevli subayın önünde tekmeledi. Öğleden sonra, bir yıl önce öldürülen Fahrettin Yılmaz için yapılan saygı duruşuna faşistlerin müdahale etmeleri üzerine çıkan olaylarda, özellikle önceden belirlenen ilerci öğrenciler jandarma tarafından dıpciklerle karakola götürüldüler. Öğretmenlerden Halli Doğu'nun yardım etmek istediği yaralı bir faşist "Bütün suç hocada!" demesi üzerine, jandarmalar bu kez öğretmeni dıpciklemeye başladılar. Olayın tanığı olan öğretmenler ve okul müdürü ise etkisiz

hale getirildi.

Olaylar yatıştıktan sonra, bir albay ve çok sayıda jandarma ile birlikte sınıfları dolaşan faşistler, ilerci öğrencileri tek tek kayıbet ederek, gözaltına almalarına neden oldular. 17 öğretmen de, ifadelerine başvurmak üzere Selmilye'ye götürüldüler. Aynı gün, bir jandarmanın, "Bu okuldan on öğrenci öldürmeden gitmeyeceğim" diye yemin ettiği de tanıklar tarafından belirtiliyor.

Bu olaylar üzerine, 9 Temmuz'da Enstitü Müdürlüğü tarafından Vailiğe yazılan yazıda, şu noktalara dikkat çekiliyordu:

CGP'nin MHP'yle güç birliği kurultayı yapıldı

MC'nin üç silahşörleri

"Geniş tabanlı hükümet" yanlılarının başında gelen Feyzloğlu'nun CGP'ni, önümüzdeki kısmi seçimlere yönelik kampanyasını olağan dışı bir biçimde başlattı: 22 Temmuz Pazar günü "Atatürkçülüğe Çağrı" adıyla CGP'nin olağanüstü kongresi toplandı. Olağanüstü kongreyle birlikte CHP eski milletvekili emekli General Kenan E-sengün'le 50'ye yakın kişinin CGP'ye girdiği açıklandı ve bir kongre bildirisi kabul edildi. CGP'ye katıldıkları açıklananlar arasında emekli hava generali Tank Gökçel, Askeri Yargıtay eski başkanı general Faruk Aldemir, büyük sanayicilerden Hakkı Atıl, eski büyükelçi Baha Vefa Karatay gibi "geniş ta-

banlılar'da yer alıyordu.

CGP'nin seçim kampanyasını açan olağanüstü kurultay, gerçekçe seçimlerin kendisinden çok, seçimlerin sonrasına yönelikti. IMF'yle imzalanan yeni "niyet mektubu" nun özellikle Kasım ayından sonra "geniş tabanlı bir hükümet" zorunluluğunu dayatacağı yönünde ki yorumların yoğunlaştığı bir sırada CGP, kısmi seçimlerin hemen ertesinde Ecevit hükümetinin bir olasılıkla düşürülmesinden sonra yeni bir hükümetin kuruculuğuna adaylığını koyuyordu. Bunun için de şimdiden bir CHP-AP birliğinden yana en geniş güçleri kendi çevresinde ve vesayeti altında toplama girişimlerini başlatıyordu.

Ne var ki CGP'nin "Atatürkçülüğe Çağrı"nınin daha da ilginç yönü, bu vesileyle MHP'ye yapılan kurla kendisini göster-

iyordu. Olağanüstü kongreye siyasal partilerden yalnızca bir MHP heyeti katılmıştı. Heyette MHP Genel Sekreter Yardımcısı Nevzat Kösoğlu ve Kütahya Senatörü Osman Albayrak ile Muzaffer Pakin yer alıyordu. Divan'da da yine MHP'nin çeleni boy gösteriyor, bu arada MHP'ye yakınlığıyla tanınan Türk-İş Eğitim Sekreteri Kaya Özdemir ile CHP-MHP birliği önerilerinden sonuç alamayınca CHP'den ayrılan Malatya Senatörü Hamdi Özer dikkatli çekiyordu.

"Geniş tabanlı" kongreyi biçimlendiren bu CGP-MHP koalisyonu, Feyzloğlu'nun açış konuşmasında, MHP'nin son günlerdeki "aklanma" çabalarında en çok kullandığı savları tekrarlamaıyla tamamladı. Feyzloğlu, MHP'nin "MIT ajanı" hikayeleriyle "Genel Mer-

CHP Malatya yöneticileri DISK'e karşı MİSK'e güveniyor

Malatya'da Sümerbank Fabrikası'nda çalışan işçilerin TURK-İŞ'e bağlı sarı Tekstil sendikası olan DISK'e bağlı Tekstil sendikasına geçmeye başlamaları üzerine baskılar yoğunlaştı.

Sümerbank işçileri, bir süre önce fabrikada çalışan bilimsel sosyalistlerin öncülüğünde DISK Tekstil sendikasına geçmeye başladılar. Bunun üzerine sarı sendikacıların işçiler üzerindeki baskıları arttı. Sıkıyönetim, polis ve CHP Malatya İl yöneticileri de sarı sendikacıların baskılarına yardımcı oldular. Türkiye İşçi Partisi üye ve yöneticileri izlenmeye başladılar ve TİP Parti lokali basılarak arandı. Aramalar hiç bir gerekeç de gösterilmedi.

Malatya'da terörün "yasallaşması" yolunda atılan bu adımların yanı sıra, fabrika işçilerine saldırılar da yoğunlaştı. Sümerbank'ın 46. kuruluş yılını kutlama töreni sırasında Tekstil üyesi ilerci bir işçi sarı sendikacıların saldırılarından dövdü. Malatya CHP İl yöneticileri ise DISK'in Sümerbank'ta örgütlenmesine karşı açıkça tavır aldılar. CHP'li yöneticiler, Tekstil sendikasının hukuki işlerini yürüten TİP Malatya İl Başkanını "Malatya'ya DISK gelirse MİSK de gelir." sözleriyle tehdit etmeye yeltendiler.

DISK'e bağlı Tekstil İşçileri Sendikası Malatya Sümerbank işçileri olaylar üzerine ortak bir açıklama yaptılar. Açıklamada bu olayların Sarı Tekstil sendikasıyla işçilerin ortak tezgahladıkları bir oyun olduğu ve bu oyunların sökmeyeceği belirtildi. İşçiler, sendika seçme özgürlüklerini sonuna kadar kullanacaklarını ve demokratik haklarını kazanma mücadelesinde hiç bir basının kendilerini yıldıramayacağını bir kez daha vurguladılar.

Türkiye İşçi Partisi Malatya İl Başkanlığı'ndan yapılan açıklamada ise CHP yöneticilerinin DISK'in Malatya'da örgütlenmesine karşı olduklarının ortaya çıktığı belirtildi ve sosyal demokratlarla gericiilerin korkusundan Tekstil örgütlenmesinin TİP'ilerin öncülüğünde gerçekleşmesi olduğu vurgulandı. TİP Malatya İl Başkanlığı'nın bildirisinde işçilerin hiç bir oyuna gelmemeye ve demokratik haklarını kazanma mücadelesinde bir adım bile geri çekilmeye kararlı oldukları belirtilerek CHP yöneticilerinin sarı sendikadan yana tavır almaları kinandı.

* Okul yönetimi ile okulda görevli güvenlik kuvvetleri arasında eşgüdüm sağlanmas zorunluluğu,

* Öğrencilerle ilgili disiplin olaylarının önce okul yönetimine aksettirilmesi gerektiği,

* Uzun süre okulda kalan ve faşistlerle ilişkili kuran güvenlik görevlilerinin yanlı davranışlarının saptandığı ve bu alanda değişim gerektiği,

* Saldırıları bannadığı, okul korumasındaki yurdun hemen kapatılması gerektiği.

Ne var ki, bütün bu olaylara ve uyarılara karşın, Atatürk Eğitim Enstitüsü'nde bugüne dek hiçbir önlem alınmadı. Ve 11 Temmuz günü, faşistlerin toplu bir katliam amaçlı bombalı saldırısı gerçekleşti. Sosyal Bilgiler 3 - C sınıfında bir saatlik bomba patladı, ders öğretmeni Recep Taşçı parçalanarak öldü, 5'1 çok ağır, 16 öğrenci yaralandı. Bu hunharlık olanca açıklığıyla gözleri önünde meydana gelmesine karşın, sıkıyönetim görevlileri okul müdürüne ve öğretmenlere hakaret etme yolunu seçtiler. POL-BİR Genel Sekreteri olduğu belirtilen bir polis havaya ateş açtı ve yanındaki askerleri de ateş etmeleri için kışkırttı. Bu arada bir tümgeneral, öğretmenleri toplayarak aleyhlerinde delil olduğundan sözetti, onları suçladı.

Oysa, büyük bir olasılıkla saatli bomba geçeden okula yerleştirilmişti. Bu durumda ise, gece okulda görevli bulunan güvenlik kuvvetlerinin açık bir ihmali söz konusuydu. Enstitü'nün karşısında bulunan ve faşistlerin üslendikleri özel yurdu kapatmaya yanaşmayan görevliler, aynı canilerin okulda öğretmenler tarafından "korunmadığına" hayırlanıyorlardı.

Eğitim Enstitüsü öğretmenleri topluca bir tutanak hazırlayarak, bu gelişmeleri kamuoyuna aksettirdiler. Ayrıca, Cumhurbaşkanı, Başbakan, İçişleri Bakanı ve Millî Eğitim Bakanı'na da durumu bildirdiler. Şimdi bu yetkililerin konuyla ilgilenmesini bekliyorlar.

Niyet mektubu büyük sermayenin temel istemlerini karşıladı

Türkiye'nin bir yıl içinde uygulayacağı ekonomi politikaları kapsayan, özünde ise, emperyalizme bağımlılık zincirine Ecevit Hükümeti eyleye eklenen yeni bir halka niteliğinde olan Niyet Mektubu'nununa hatları Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu tarafından geçtiğiniz hafta açıklandı.

Müezzinoğlu açıklamasında, "Niyet Mektupları"nın her defasında büyük spekülasyon konusu yapılmış ve yakınlıkta, içeriği üzerinde gerçek dışı haber ve yorumların yapılmasını eleştiriyor. "son stand-by'nin esasını oluşturan Niyet Mektubumuzun içeriğini, halen izlemekte olduğumuz politikalar oluşturmaktadır. Onlardan ne az, ne de fazladır" diyor.

Dışsatım ve işçi dövizlerinin, vergi gelirlerinin, KİT ürünleri fiyatlarının ve tasarruflarının artırılması, katlı kur uygulamasının sürdürülmesi ve Merkez Bankası'nca özel ve kamu kesimine açılan kredilerin sınırlandırılması

şeklinde özetlenebilecek bu politikalar, Hükümet sözcüsünün ağzından "kendi seçimleri ile benimsenen" politikalar olarak nitelendirildi. Maliye Bakanı'nin, seviyesiz sağ muhalefete laf yetiştirme kaygusu ile söylediği bu sözler, emperyalizme ve onun yerli işbirlikçilerine, kendi istek ve arzularıyla teslim oldukları geçişini de açığa çıkarıyordu.

"TAAHHÜTLER"

Batılı ülkeler ve finans kuruluşlarının, Türkiye'ye verecekleri borçlar konusunda öne sürdükleri, önemli koşullardan biri, Türkiye'nin gübre ve petrol gibi ivedi ithal gereksinimlerinde, aldığı borç parayı kullanmamasıdır. Diğer bir deyişle, Türkiye aldığı borçları, kendi saptadığı alanlarda değil, borç aldığı ülke ya da örgütlerin istekleri doğrultusunda kullanabilecektir. Amaç şudur: "Taze para"lar, borçlu ülkenin değil, emperyalist ülkelerin ekonomik sorunlarına bir çö-

züm getirmek için verilmekte, krediler, ancak emperyalist ülkeler ve finans kuruluşlarının, içine girdikleri durgunluğu canlandırabilecek kadar ve ekonomik bunalım dönemlerini atlattığı sürece aktılmaktadır.

Ecevit Hükümeti, batılı ülkelerin "her hediye için bir fiyatı vardır" görüşü ile hareket etmemeyi kabul ettikleri kredilerin sürekliliğini, bir yıl için olsun sağlayabilmek için, bu hediye için yüksek bedelli emekçilere ödettirmeyi göze almıştır.

Niyet Mektubu'nda yer alan hükümler incelediğinde bir başka önemli nokta daha dikkati çekmektedir: Para arzının sınırlandırılması. Bu hükümün uygulanmaya başlanması emekçiler için kaçınılmaz olarak ücretlerin dondurulması veya işsizliğin artması anlamına gelmektedir.

Fiyat artışlarının, ücretlerdeki düşük oranlı artışı silip süpürdüğü bu ortamda, ücretlerin dondurulması ile sıkıntı "adil bir biçimde paylaşılması" olacaktır!

IMF uzlaşmasında Emekçi halka son darbe

Öte yandan, yine para arzının kısıtlanması yatırımları azaltacak, işsizliği körükleyecektir. Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı, 1978 yılında 2,3 milyon olan tarım ve tarım dışındaki işsizler ordusunun, 1983'te 1,7 milyona düşmesini öngörürken, Niyet Mektubu'ndaki ilke, bu sayının önümüzdeki yıllarda azalmasını değil, artmasını söz konusu olduğunu kanıtlamaktadır.

Para arzının sınırlandırılması konusuna TUSİAD'ın geçen hafta yayımlanan "1979 Yılı Ortasında Durum" adlı raporunda da önemle yer verilmektedir. Belli periyodlarla, iktidarlara öğütünü eksik etmeyen TUSİAD, raporun ilgili bölümünde şunları söylemektedir: "1979 yılının ikinci yarısının temel sorunu fiyat artışlarını ve fiyat artışlarını besleyen para arzını sınırlamaktır.

Bunda başarı sağlanamaz ise 'dış finansman' konusunda başarı elde etme şansı zayıflayacaktır. Siyasi ilişkilerle dayalı bazı ufak dış finansman olanakları sağlanabilse de, para arzı ve fiyatları kontrol altına alınmadığı sürece bu olanakların ekonomiyi yararı söz konusu olmayacaktır."

Hükümeti, "Türk ekonomisini ekonominin kurallarına göre yö-

netme kararı vermeye" davet eden TUSİAD, para arzı sınırlanmazsa, IMF'den önce bunu Hükümetin başına kakacağı ve "Gerçekçi Çıkış Yolu"nu göstereceğini ima etmektedir.

URETİM DEĞİL, TUKETİM...

Emperyalist ülkeler, Ecevit Hükümeti ile başlatıp sürdürdükleri görüşmelerde, Türkiye'nin temel bedelinin iç tüketiminin kısıtlanması olduğunu vurgulamaktadırlar. Çok düşük olan üretim düzeyinin yükseltilmesine ise hiç değinilmemektedir. Maliye Bakanı'nun 23 Temmuz'daki açıklamasına bu uygulamanın sürdürüleceğini kanıtlamaktadır.

İşletmelerin tarımına yakını, kapasitelerinin yüzde 50'sini dahi kullanılamayan üretimi devam ettirmekte, yarardan değer alan payını alanlardan arta kalan ise geniş emekçi yığınları paylaşmaktadır. Niyet Mektubu'nun esasları, bu paylaşım emekçilere düşen parçanın daha da ufaltacağını işaretlerini taşımaktadır.

Bu nedenle, adına "Niyet Mektubu" denilen bu belgenin, işçi ve emekçi kitlelere karşı hiç de "iyi niyet" ifade etmediği, hükümetin emekçi kitleleri açığa çıkarmaya aldığı ortaya çıkmaktadır.

Kararname hükümetten çıkmadı Bankalar kararnamesi Öngüt ve Alp'in imzasını bekliyor

Kamu harcamalarında verimlilik ve etkinliği arttırmak amacıyla Bakanlar Kurulu'na bazı yasalarda değişiklik yaparak kararname çıkartma yetkisi veren Yasa, 29 Eylül 1978'de Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girdi. Bir yıl süreli olan "Yetki Yasası" çerçevesinde çıkartılan kararname sayısı 14. Ancak, sürenin dolmasına iki ay kalmasına karşın "en önemli" yasa değişikliği olarak nitelendirilen ve 25 maddesinde değişiklik öngörülen Bankalar Yasası'na ilişkin kararname henüz Bakanlar Kurulu'ndan çıkmadı.

1979 Mart ayında, sözkonusu değişikliklerin son şeklini almışına karşın kararname Bakanlar Kurulu'nda takıldı. Önce, şu anda hükümette bulunmayan Enver Akova ve Hilmi İğsızlar, kararnameye imza atmayı şiddetle reddettiler. Şimdilerde ise, başında hükümet üyelerinin onay işlemlerinin bittiği yolundaki haberlere karşın, bakanlığı devam eden iki üye karşı çıkıyor. Bu iki "mümtaz" üye, yasadaki değişikliklerin uygulamada birçok "pürüz" çıkaracağını öne sürerek, Kararnamayı imzalamakta diretiliyorlar. Büyük sanayi sermayesinin Hükümetteki baş uzağı olan Orhan Alp ile Ulaştırma Bakanı Güneş Öngüt'ten oluşan bu ikilinin "ikna" edilip edilmeyecekleri şimdilik bilinmiyor. Ayrıca Başbakan ve yarıdımclarının da konuya iliş-

kin tutumları netleşmiş değil, ancak Mart ayından bu yana bekleyip duran yasa değişikliklerine bir göz atıldığında dirençli nedenleri kolayca anlaşılıyor.

Değişikliğe göre, bankaların bünyesinde oluşturulan vakıflar, sandık gibi kuruluşların yüzde 40'dan, özel şahısların ise yüzde 30'dan daha fazla hisse sahibi olmaları engellenmektedir. Yürürlükteki yasa ile banka genel kurullarında 20 hisseye 1 oy ilkesi uygulanırken, değişiklikte, bankaların en az 20 ortak olması fikri yerine en az 100 ortak olmaları ve her hissenin genel kurulda 1 oy kullanabilmesi öngörülmektedir.

Bankalarda yüzde 40'dan fazla hisseye sahip olunmasını engellemeyi nitelikteki bu değişikliklerin yanı sıra, 38'inci ve 39'uncu maddelerde de önemli değişiklikler sözkonusudur ve Alp ile Öngüt'ün asıl takıldıkları maddeler bu maddelerdir.

Yürürlükteki Bankalar Yasası'na göre, bir banka, hakiki ve hükmü bir şahsa doğrudan ya da dolaylı olarak, sermaye ve ihtiyat akçeleri toplamının yüzde 10 una kadar kredi açabilmektedir. Bu maddede yapılan değişiklikte yüzde 10 oranı korunmuş, ancak sanayi, madencilik, enerji, bayındırlık, ulaştırma ve turizm sektörlerinde kredi hadlerini yüzde 25'e çıkarılabileceği belirtilmiş-

tir. Yasanın 39'uncu maddesine getirilmesi öngörülen değişikliğe göre de, bankaların sermayesinin yüzde 20'sine sahip olan kişi, aile ya da kuruluşlara sınırsız kredi açabilmesi olanağı kaldırılmakta; bu kuruluşların "tümüne" açabilecekleri kredi tutarının sermaye ve ihtiyat akçeleri toplamının yüzde 20'sini geçmesi ilkesi benimsenmektedir.

Alp ve Öngüt Bankalar Kararnamesini engelliyor

EKONOMİ HABERLER

LUCAS ŞİRKETİNE MARŞ MOTORU ÜRETME İZNI VERİLDİ

İngiliz asıllı Lucas Industries Ltd. Şirketi, Türkiye'de alternatör ve marş motoru üretmek üzere izin aldı. Sakarya ili sınırları içinde gerçekleştirilecek yatırımında yabancı sermaye payı yüzde 31 olarak belirlendi. Yabancı sermayeli firmanın yerli ortağı Elektrodizel grubunun payı ise yüzde 20 düzeyinde tutulacak. Bakanlar Kurulu'ndan Türkiye'de yatırım izni alan Lucas şirketi, Koç grubuna bağlı MAKO Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye rakip olacak. Yabancı sermaye payı yüzde 43 olan Mako'da, otomotiv sanayi-

inde kullanılan elektrik, yakıt ve taşıyıcı hava donanımı ürettiyor...

İRAN'DA KRUPP FİRMASINA İMTİYAZ TANINIYOR

Batı Almanya'nın en büyük firmalarından Krupp Şirketi yetkilileriyle İran yetkilileri arasında, İran'da kurulacak büyük bir bakır kompleksi konusunda görüşmeler yeniden başlandı. Daha önce Krupp firmasına ihale edilen, ancak Şah'ın devrimleriyle yarıda kalan tesislerin eksiklikleri tamamlanabilirse, yılda 160 bin ton bakır üretecek. İran devleti halen Batı Alman Krupp firmasında sermayenin yüzde 25'ini elinde bulunduyor.

TÜRKİYE'NİN DEMİR DARLIĞINA RAGMEN İHRACAT PLANLANIYOR

İhracatın özendirilmesi ve geliştirilmesi karar çerçevesinde yurt dışından geçici olarak ithal edilecek hamdemir, Türkiye'de işlenerek ihraç edilecek. Hamdemir ithaline, ancak ihracat garantisiz halinde izin verilecek. Halen kendi işlenmiş demir talebini karşılamayan Türkiye'nin, yurtdışı gereksinim dururken, yurt dışı için üretim yapmasının demir darlığını daha çok körükleyeceği belirtiliyor...

Bağtürk'ün çağırma inandırıcı yanıt gelmedi

"DİSK'e evet mi, hayır mı?"

Geçtiğimiz günlerde gazetelerde bir haber yer aldı. Bu haberde, DİSK'ten geçici olarak ihraç edilen Maden-İş, Bank-Sen ve Bay-sen sendikalarının bazı yöneticilerinin, DİSK'i olağanüstü Genel Kurul'a götürmek için gerekli beş imzayı toplamak doğrultusunda görüşme yapmak üzere, Sosyal-İş Genel Başkanı Özcan Keşçeçli ziyaret ettikleri belirtildi. Aynı haberde üç sendika yöneticisininin, DİSK'teki bunalımı kast ederek "biz bu işi Ağustos ayında bitireceğiz" şeklinde konuştukları, DİSK'i olağanüstü Genel Kurul'a çağıracakları, bunun gerçekleşmemesi durumunda yeni bir konfederasyon kurma kararı alacakları kaydedildi.

Haberin gazetelerde yer almasının ardından Bank-Sen Genel Sekreteri Yücel Çubukçu bir açıklama yaptı ve haberin "tamamen asılsız" olduğunu söyledi. Ne var ki Çubukçu'nun bulanıklıklar dolu olan açıklamasına dikkatli bir göz atmak, yapılan açıklamanın iddia edildiği gibi bir yalanlama olmaktan çok, haberi doğrular nitelikte olduğunu gösteriyor. Bank-Sen Genel Sekreteri Yücel Çubukçu'nun gene özenle ilericilik hareketinin birliğinin nasıl korunacağını açıklamasını yapmaktan ve hiçbir biçimde yeni bir konfederasyon kurulmayacağını da belirtmekten kaçındığı görülmüyor. Bu konulara girmek için olacak, Bank-Sen Genel Sekreteri haberde yer alan ve yer aldığını da yalanlamadığı

zım daha önce de kamuoyuna defalarca açıkladığımız bir görüşümüzdür. Ve bu görüş tüm DİSK sendikalarına da iletilmiştir. Ancak buradan çıkarak yeni bir konfederasyon kurma konusuna nasıl geçildiğini anlamak mümkün değildir. Bu görüşmede böyle bir konu geçmemiştir. Böyle olduğu halde haberi derleyen ajansın haberde adı geçen tarafların bu konudaki bilgisini almadan böyle bir haber derlemesi de kuşku uyandırıcıdır. İşçi sınıfımızın sendikal birliğini göz bebeği gibi korumayı görev bilen kimseler olarak, böylesine oyunları da bozmaya, boşa çıkarmaya kararlı olduğumuzu bir kez daha belirtmek isteriz"

Görüldüğü gibi, Bank-Sen Genel Sekreteri yeni bir konfederasyonun kurulmasını yalanladığı ileri sürülen açıklamasında, özenle Sosyal-İş Sendikası Genel Başkanı ile yapılan görüşmede böyle bir konunun söz konusu olmadığını söylemekle ve amaçlarının DİSK'i olağanüstü genel kurula götürmek olduğunu anlatmakla yetiniyor. Bank-Sen Genel Sekreteri Çubukçu'nun gene özenle ilericilik hareketinin birliğinin nasıl korunacağını açıklamasını yapmaktan ve hiçbir biçimde yeni bir konfederasyon kurulmayacağını da belirtmekten kaçındığı görülmüyor. Bu konulara girmek için olacak, Bank-Sen Genel Sekreteri haberde yer alan ve yer aldığını da yalanlamadığı

"Ağustos Ayı" konusunda hiç girmiyor. Ağustos ayında neler olacaktır? Üç sendika yöneticisi, Sosyal-İş Genel Başkanı Keşçeçli "biz bu işi Ağustos ayında bitireceğiz" demişler midir, dememişler midir? Ve "bu iş" Ağustos ayında nasıl bitecektir? DİSK içinde kalarak mı, yoksa yeni bir konfederasyon kurarak mı? İşte bu sorular Yücel Çubukçu'nun açıklamasında yanıtlanmasından titizlikle kaçınılan sorulardır. Ancak, haberin yalanlanması için öncelikliyle yanıtlanması gereken sorular da bunlardır, yapılan görüşmede nelerin konuşulduğu, nelerin konuşulmadığı değil.

DİSK'e evet mi, hayır mı? Yapılan açıklamada bu konuda herhangi bir açıklık olmadığı gibi, DİSK Genel Başkanı Bağtürk'ün geçen hafta yaptığı konuşmasında öne sürdüğü herbiri "işçi sınıfının birliğe en çok ihtiyaç duyduğu şu günlerde" birliğin oluşması ve pekiştirilmesi için bilimsel sosyalistlerin söyleyebileceklerinin yinelenmesinden başka birşey olmayan koşullara ilişkin olarak da söylenen birşey yoktur ortada. Eğer ortaya çıkan haberlerin yalanlanması gerçekten isteniyorsa ve gerçekten ortada "işçi sınıfının sendikal birliğini gözbebeği gibi korumayı görev bilen" insanlar varsa, yapılacak iş yalnızca bilimsel sosyalizm ilkeleri doğrultusunda olduğu açık olan koşulların, benimsenmesi ve yaşama geçirilmesidir.

İNOT... Hastalık

Şimdi şu satırları baştan sona birlikte okuyalım:

"SODA grevleri yürüyüşü Konya'daki engellemeyi aşarak devam ediyor. Hava çok sıcak... İşçilerin sığağa rağmen inançlı-kararlı işçi müessesbaci, sıcaktan bayıldı. Cihanbeyli'ye doğru gidiyoruz. Ağabeyli Köylüleri köyün içinde içilere katılıyor. Ayrılar ikram ediliyor. Ağabeyli köylüleri de işçi-köylü dayanışmasını hayata geçiriyor.

"Kırkıyla köyüne yaklaşıyoruz. Tüm köy boşalmış yürüyüşü işçileri karşıyorlar. Köylüler'de yürüyor şimdiki; işçilerle birlikte haykırıyorlar. "Emek-barış-özgürlük..."

"Köy okulunun bahçesinde bazlama ve ayrılan ziyafeti çekiliyor işçilere; Ayrılar içildikçe habarıyor.

"Köyün beş kilometre çıkışına kadar uğurluyor işçiler, Köylüler yüreklerini ve umutlarını işçilere bırakarak köylerine döndüler.

"Cihanbeyli daha görünmüyor; ama Cihanbeyliler göründü. Başka Alkım Alkali işçileri, gençler, kadınlar, emaf, yürüyüşü işçilere katılıyor. Kucaklaşıyorlar. Cihanbeyli'ye giriyoruz. Yine engellemeler başladı. Cihanbeyli içindeki bir parkta konaklıyoruz. Sofralar kuruldu. Cihanbeyliler bazlama, ayrılan ikram ediliyor içilere. Bir sey var! Ankara'ya yaklaştıkça ayrılar daha bir kabarık, köpüklü. Haydi hayırlısı..."

"Gece Karayolları parkında konaklıyoruz. Bu akşam Gölbaşı... Ankara'dan önce son konak yerimiz."

İmla hatalarına kadar aynen aldığımız bu belge, bir basın açıklamasıdır. Soda işçilerinin bağlı olduğu Petkim-İş Sendikası Genel Başkanı'nun 25 Haziran 1979 tarihli basın açıklaması. Antetli kağıda tektir edilmiş bir açıklama.

Geçtiğimiz Haziran ayının son haftasında Mersin'den Ankara'ya inançlı bir yürüyüş gerçekleştirilen Soda işçilerinin dirençli, kararlı mücadeleleri böyle anlatılıyordu Ankara'da...

Şimdi de "Yürümek... Bu sıcakta..." başlıklı bir yazı okuyalım Politika Gazetesi'nden:

"... Toroslular... Köylüler yani. Ayrılan bakracını, su-testisini kapıp yürüyüş kollarının önüne çıkan. Toros güneşinden yanmış su, damağı kurumuş işçi bacusuna ayrılan sunan Toroslular.

Kitaplar, işçi-köylü bağlaşıklığı devrimin temel koşullarından mı demiydi?"

Toroslar'da köylülerle işçiler omuz omuza işte. Bir kazanım daha. İşçi, köylü bağlaşıklığına giden yolda bir engel daha kırıldı işte.

Soda işçileri yürüyor. Gel de coşma."

Ne heyecanlı sözler değil mi?..

*** **

Sonucu hepimizin bilmesi gerek, elbette: "ZAFER!.."

Mersin Soda Sanayii İşverenin grev süresi boyunca timsah ağzı haline getirdiği işyerinde 150 işçi adına top-

lu iş sözleşmesi imzalanıyor... Grevde geçen süre? İşverene.

Greve katılan mühendis ve teknik elemanların kaderi? İşverene... Ne oldu greve katılan 857 emekçiden 150'sinin üstü?...

Öteki ayrıntılara girmeyelim. "Zafer" in ardından 24 Temmuz günlü Mersin kaynaklı haberi okuyalım:

"... Mersin'deki Soda Sanayiinde dün işbaşı yapan 150 işçiden 56'sı bugün işveren tarafından zorunlu ücretli izin verilerek fabrikadan uzaklaştırılmıştır. Petkim-İş Sendikası Mersin Şube Başkanı Oktay Erbakan, fabrikada işçilerin işbaşı yapmasıyla birlikte çeşitli sorunların ortaya çıktığını, işbaşı yapılmasından hemen sonra işverenin 56 işçiye zorunlu ücretli izin vermesinin yanısıra diğer çalışanlara istifa için baskı yaptığını söylemiştir..."

Bir ay içinde ayrılan bakracılarından buraya gelinmiştir...

*** **

Şimdi sorarım. Devrimci bir heyecan mıdır bu? Bu heyecan, sınıf ve kitle sendikacılığı anlayışının mantığından mı sizimledir?..

Bu bir hastalıktır. Bir kaç virüsün eseri değil, sınıf ve kitle sendikacılığı anlayışına parti işlevi mesullat etme çarpıklığının eseridir. Somut durum ve koşulların frekansını olduğundan düşük görme ve gösterme ne denli sakat ve işva ise olduğundan çok görme, gösterme de aynı, hatta bazı durumlarda çok daha sakat, felç bir tutum değil midir?..

Bakın şimdi 145 delegelik bir genel kurulun 76'sı doğal delegelik ambargosuna alınmışsa, siz bu hastalığa "tek tip demokratik tizük" önerirseniz, o hastalık küfür tasmalarını çözecektir.

İşverenle tasfiye listeleri zina'ya işlemlenmiş bu hastalıktan, "tasfiyec bir biçimde yapılan sendika içi ihraçların kaldırılmasını" isterseniz, ücretinize cehaletinizi salacaktır.

Siz bu hastalığa "yapacağın toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde, üyelerinin ekonomik-demokratik acil talepleri doğrultusunda sendika temsilcilerini de hazır bulundur" dersanız, bu hastalığın sırcasını dökersiniz.

Bu hastalığın diğer sendika içlerinde bulaşma ve truva atları oluşturma patolojisine neşter atarsanız, çağırmanın ağzından cehaleti dinleyeceksiniz.

Sendikalara parti işlevi yüklemenin yanlışlığından ne dem vuracaksınız bu hastalığa? Bütün işyerlerinde "referandum hazırız" sesini duymak istediğiniz yanıt mı istiyorsunuz bu hastalıktan?..

*** **

Bu hastalıktır, hastalık!..

Bu hastalık yenilecek ve bulaştığı yerler sınıf ve kitle sendikacılığı, tabanın söz ve karar sahipliğiyle dezenfekte edilecektir...

FERHAT GÜN

Alman Demokratik Cumhuriyeti Uluslararası Politika ve Bilim Enstitüsü aylık dergisinin Temmuz 1979 sayısında Karl-Dieter Mühle'nin "FAC'de neonazi faaliyet ve devlet-tekeli egemenlik sisteminin bunalımı" başlıklı bir yazı yayınlandı. Bu yazının bir özetini okuyucularımıza sunuyoruz.

Neo-nazizm ve

Federal Almanya'da faşist, İttikamcı ve militarist nitelikli eylemler uzun bir süreden beri dünya demokratik kamuoyunun yoğun tepkisiyle karşılaşılıyor. Bu eylemlerin, kapitalist dünya ekonomik krizi, gittikçe derinleşen yapısal bunalım ve emekçilerin tekelilerin saldırısına karşı mücadelesinin güç kazanma dönemiyle çakışması aşlında bir rastlantı değildir. Tarihsel deneyimler ışığında bakıldığında, Federal Almanya'da Neonazizmin son zamanlardaki yükselişle devlet-tekeli kapitalizminin krizi arasında sıkı bir ilişki vardır. Aşırı gerici güçlerin ve ideolojilerin seferber edilmesi, sınıfsal ilişkilerin tekeli sermaye yararına düzenleme girişiminin bir parçasıdır. Son zamanlarda Federal Almanya'da görülen neonazizme güç kazandıran uygulamalar da bunun bir göstergesidir.

TOPLAMA KAMPİ KATİLLERİNİN BERAATLARI

Eğer Federal Almanya'daki resmi sözcülerin değerlendirmelerine inanmak gerekirse, Federal Almanya'da Neonazizm diye bir olgu yoktur, sağdan gelebilecek hiçbir tehlike sözkonusu değildir ve uluslararası protestolar ve uyarılar boşunadır.

Federal İçişleri Bakanı 1977 yılında şu güvenceyi veriyordu: "Aşırı sağcılık Federal Almanya Cumhuriyeti'nde hiçbir önem taşımamaktadır." Hamburg Anayasa Koruma yöneticisi H.J. Horchem'in de, 1978'de yaptığı bir değerlendirmeye göre, aşırı sağcılık bir yazıfık, bir uyuşukluk ve bir teslimiyet demektir. SPD yetkililerinden Egon Bahr ise 1977 Ağustosunda ABD Magazin dergisi "Newsweek" verdiği bir mülakatta okulları şu açıklamayla yatıştırma çalışıyordu: "Federal Almanya'da Neonaziler vardır, ama bunlar ne sayıca çoktur ne de ülkeyi tehdit eder durumdadırlar."

Federal Almanya'da meydana gelen olaylara bakıldığında bu çabaların Neonazizm gizlemek ve küçümsemekten başka birşey olmadığı anlaşılmaktadır. Şöyle ki:

1979'da Düsseldorf'daki Majdanek davasında Toplama Kampi katillerinin beraat ettirilmeleri uzun bir zincirin sadece bir halkası olmuştur. Federal Almanya'da yaklaşık 200 bin nazi suçlusu hakkında hiçbir zaman kovuşturulma bulunulmamıştır ve savaş suçluları ile kitle katliamlarının failleri hakkında açılan davalar, "İsbat hakkı" iddiaları mahkemelerin gözünde inanırlık kazanınca ya değin sürdürülmüştür.

Federal Almanya bugüne kadar Nazi suçlarının ve insanlığa karşı işlenen suçların zaman aşımına uğramaması hakkında alman BM kararını onaylamaktan kaçınmıştır.

Faşist ordunun geleneksel birlikleri ile Federal Almanya'da bulunan yabancı faşist ve terör örgütleri dışında 150 neonazi ve İttikamcı örgüt Federal Almanya'da faaliyettedir ve eylemlerini arttırmaktadırlar. Bunlar arasında kendisini Federal Almanya'da Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi - İnşaat örgütü olarak da adlandırılan Nasyonal Sosyalist İşçi Partisi - Yurtdışı örgütü (NS-DAP - AO) gibi Hitlerci faşist örgütler, SS-Gelenek Birliği HIAG, sayısız İttikamcı birlikler ve Ordu spor gruplarının faşist vurucu timleri, "Yurttaş İnsiyatifi" maskesi altında faaliyet gösteren miltan gruplar ve Alman Kültür Çalışması, Biyolojik Güvenlik Enstitüsü ya da Yaşamı Korumak İçin Dünya Birliği gibi neo-

Neo-nazi eylemlerin yoğunlaşması demokratik güçlerin kitlesel tepkisiyle karşılaşılıyor.

nazi ideolojiyi yayan örgütler bulunmaktadırlar.

Resmi verilere göre aşırı sağcılar faaliyetleri 1974 - 1977 arasında dört misil artmıştır. 1978'deki artış ise bir yıl öncesine göre iki katı olmuştur.

Uluslararası Direniş Savaşçıları Federasyonu'nun (FIR) yayınladığı bir belgede, NPD ve Alman Halk Birliği (DVU) ile adı geçen grupların Federal Almanya'daki neo-faşist ve sağ-radikal görüntünün sadece ön planını oluşturdukları belirtilmiştir. Herkesçe bilinen bu neo-faşist, dolayısıyla, sağ-radikal örgütlere paralel olarak, tutucu güçler ile neo-faşizm arasındaki "gri bölgede" yer alan ve CDU/CSU'nun daha sağa çekilmesi amacıyla tüm bu güçler arasında ortak bir harekette tüm güçleri toplamak için çalışan çevrelerin çabaları vardır.

Şovenist, ırkçı ve nazi yayılmanın ve özellikle gençliği tehdit eden büyük tehlikenin gerçek ölçüsü, önce açık ve gizli neonazi propagandanın yoğunluğuna bakılarak görülebilir. Federal Almanya'da yalnız açıkça faşist propaganda yayınlarını ya da İttikamcı amaçla eski Nazi büyüklüğünün "anı" edebiyatını basan 30 yayınevi vardır.

Neonazi hareketin çevirttiği dolapların ve giderek görünür ölçüde büyüyen tehlikenin yanında aynı zamanda Federal Alman devlet organlarının ihmali, himayesi ve açıkça koruması da sayılmalıdır. 1978'de neo-faşist faaliyetler üzerine hazırlanan bir belgenin tam 50 sayfalık bölümü, polislin anti-faşist eylemlerde nasıl neonazilerin yanında yer aldığı ve birçok hallerde anti-faşist göstericilerin yolunu kendidilinden kapattığını anlatmaktadır.

NEONAZİ TEHLİKENİN "RESMEN" KÜÇÜMSENMESİ

Neonazilerin gittikçe güçlenmesi ve tekeli kapitalist sistemle bağlan Federal Almanya'daki resmi çevreler tarafından gizlenmekte ve zararsız gösterilmektedir. Federal Almanya'nın önemli poli-

tik temsilcileri, sadece açıkça Hitler takipçiliği yapan faşistlerin çok küçük bir bölümünü neonazi olarak adlandırmaktadırlar. Böylece, sadece açıkça faşist egemenlik yöntemlerini benimseyen, kendilerini nazi takipçisi olarak adlandıran ve faşist sembollerini taşıyan gruplara dik kat çekilimi olmaktadır.

Neonazi NPD'ye karşı açılan bir davada Federal Anayasa Mahkemesi bu parti için "anayasal bir kuruluş" karar vermiş ve "kamuoyu önünde anayasaya ters düşen amaçları ve faaliyetleri suçlamayı" reddetmiştir. 1978 yılı başında Federal İçişleri Bakanlığı da bir soru üzerine SS'in gelenek örgütü HIAG'ı "SS silahlının takipçisi bir örgüt" olarak görmeyi reddetmiştir. Bu küçümseme ve neonazi eylemlerin görmezlikten gelinmesi aşlında bir rastlantı değildir. Halkın gözünde Federal Almanya'daki "özgürlük düzeni" tehdit eden "komünizm tehlikesi" umacı büyütilirken, sağ tehlike gözden kaçırılmaya çalışılmaktadır.

Bu amaçla İtalyan ve Alman faşizminin İktidara gelmesinden önceki faşist partilerin seçim başarıları örnek gösterilerek, faşizmin İktidara gelmek için bir kitle tabanına ihtiyacı olduğu ve bunun da faşist İktidardan temel koşulu olduğu öne sürülmektedir. Bu kitle tabanının bugün Federal Almanya'da bulunmadığı ve bunun sonucu olarak da bir neonazi tehlikenin var olmadığı iddia edilmektedir. Oysaki gerçekte İspanya'da, İtalya'da ve Şili'de faşistlerin İktidara ele geçmelerinin öncesi, faşizmin bir kitle tabanı olmadan da, örneğin bir askeri darbe ile İktidara gelebileceğini göstermiştir. Dahası aşırı sağ rejimler, demokratik hakların sistematik biçimde kısıtlanmamasıyla, devletin İcra ve baskı şiddetinin ortaya çıkmasıyla hazırlanabilmektedir.

Faşizmin artık genel olarak teşhir edilmiş olması nedeniyle, birçok aşırı gerici eğilimler bugün ideolojilerini, strateji ve taktiklerini değişik biçimde düzenleme zorunluluğunu duymaktadırlar. Bunlar daha yumuşatılmış bir ırkçılık gütmekte, kendilerini sosyal-radikal

olarak tanıtmakta, hatta "anti-Hitler" faşist oldukları iddiaları ortaya çıkmaktadır. Böylelikle faşist güçler, kendilerini zararsızmış gibi gösterme olanağı bulmaktadır. Federal Almanya'da Neonazizmi zararsızmış gibi gösteren çevrelerde buna yardımcı olmaktadır.

Neonazi eylemlerin küçümsemesi, daha 1945 sonunda bazı İleri gelen nazilerin, "zararsız" gösterilerek burjuva partileri ve devlet örgütüne el atmalarıyla başlamıştır. Globke gibi faşist bir bürokrat, Filbinger gibi bir askeri yarıç ya da Förtsch gibi yönetici konumdaki bir nazi askeri, Federal Alman devletinin yüksek mevkilerine getirildiler ve şu görüşü yerleştirmeye çalıştılar: Bunlar ve başka eski naziler, artık sadece yeni "kitle partileriyle" (CDU/CSU gibi) bütünleşerek, birer demokrat haline gelebileceklerdir.

Neofaşizmin gösterdiği yükselişin küçümsemesi için uzun süreden beri gösterilen bu çabalar bir kez daha gerici eğilimlerin, özellikle faşist ve neonazi eğilimlerin gelişmesinin kapitalizmin bunalımının derinleşmesiyle sıkı sıkıya bağlı olduğunu ortaya koymuştur. Bunalımın derinleşmesi, burjuva demokrasisinden bile vazgeçilmesi tehlikesini, dolayısıyla aşırı sağcı eğilimleri beraberinde getirmektedir. Federal Almanya'da devlet-tekeli kapitalizminin bu iç mantığı, 30 yıllık katile boyunca birçok bakımdan doğrulanmıştır.

TARİHSEL VE TOPLUMSAL NEDENLER

Federal Almanya'daki neonazi potansiyeli ve gericiyi iyi tanıyabilmek için şu konu da gözönünde bulundurulmalıdır: Faşist Almanya'nın yıkılışından sonra Federal Almanya'da faşizmin tümesiyle yok edilmesi önlenmiştir. Faşizmin bu ülkede tümesiyle yok edilmesinin önüne geçen çevreler, bugün neonazi tehlikesinin yeniden artmasını da baş sorumluluğunu taşımaktadırlar.

1945'de, hemen Alman faşizminin yıkılışından sonra, Batı Almanya'da da halkın gözünde emperyalizm, faşizm ve

tekelci devlet egemenliği

savaş arasındaki sıkı bağlar açıkça ortaya çıkmıştı. Hitler faşizminin yükselişini tekelci sermayeye ve özellikle silah endüstrisine borçlu olduğu görüşü çok geniş çevrelerde yer etmişti. Yeni kurulan burjuva partileri de halkın bu temel anti-faşist-demokratik bilincini değiştiremediler. Örneğin CDU'nun 1945'deki bazı belgelerinde "Millitarizmin ve büyük kapitalist silah tekelcilerinin nasyonal sosyalizmin büyüklük çığlığıyla" sıkı sığınağına bağlı olduğu belirtiliyor ve Program'da şu ifadeler yer alıyordu: "Büyük sermayenin, özel tekel ve monopollerin" kaldırılması ve "gerçek hristiyan sosyalizminin" kurulması.

Ancak CDU'nun yönetici mevkilerine, tekelci sermayenin namılı temsilcisi Konrad Adenauer ve Amerikan savaş suçlular listesine yer alan Banker Robert Pferdmenges gibileri çoktan yerleşmişlerdi. Bunlar, halkı yanıltabilmek için anti-faşist-demokratik kampın ateşli yandaşları gibi görünüyordular. Aynı anda da, Batı'lı işgal kuvvetleriyle birlikte, emperyalist güçlerin restorasyonu için uğraşıyorlardı. Hemen hiç sorun çıkarmadan 100'den fazla eski "silah ekonomisi yöneticisi" ve silah tüccarı yeniden ekonomik yönetim mevkilerine getirildiler ve işlerinin başına geçtiler. Bunlardan yalnız 30'dan fazlası IG Farben firmasındandı. (IG Farben Hitler Diktatörlüğünü en aktif olarak ve açıkça destekleyen Alman tekelcilerinden biridir.)

Tekellerin egemenliğinin restorasyonu ile birlikte doğal olarak aşırı sağ gelişmenin nedenleri de ayakta kalmış oluyordu. Federal Almanya'da sorun sadece emperyalist konularının restorasyonu değildi, aynı zamanda büyük toprak sahipleri ile burjuvazinin saldırgan ve gerici geleneğinin sürdürülmesiydi.

1947 yılında Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelere karşı soğuk savaş döneminin başlatılmasıyla Federal Almanya'daki gerici güçler politik alanda yavaş yavaş hareket yeteneği kazandılar. Koyulaşan antikomünizm koşullarını altında faşist memurlar ve subaylar, faşist yarığlar, Ribbentrop-diplomatlar faşist gizli örgüt mensupları olan polisler ve öğretmenler, vazgeçilmez uzmanlar olarak görüyorlardı ve bunlar, 1951'de çıkarılan "31'ler yasası" ile yeniden devlet mekanizmasında yönetici mevkileri ele aldılar. 1967'de Federal Alman devlet mekanizması hâlâ Hitler diktatörlüğünün destekçileri tarafından temsil ediliyordu.

Federal hükümetin 20 üyesi (ve bakanlık sekreterleri); Savunma Bakanlığının general, amiral, subay ve memurlardan oluşan 189 görevlisi; 1118 yüksek Adliye memuru, savcı ve yargıç; yurt dışındaki büyükelçilik ve konsoloslukların 244 yönetici memuru; polis, Anayasa koruma örgütleri ve diğer bakanlıkların 300 memuru zamanında Hitler iktidarını destekleyen kişilerdi.

Önemli konularda onbinlerce eski nazi, yurt içinde gerici gelişmeyi, yurtdışında ise Federal Almanya'nın sosyalist ülkelere karşı emperyalist stratejilerinin her bir karakolu yapılmasını sağladılar.

Komünizmi faşizmle özdeş göstermeye çalışan "totalitarizm kuramı"nın yarını ile emperyalizm ve faşizm arasındaki bağlar gizlendi; halk arasında anti-faşist sesler kısıldı ya da komünizme karşı kanalları edildi ve antikomünizm bir devlet doktrini haline getirildi.

Genel olarak anti-faşist güçlerin, özel olarak da işçi sınıfının örgütsel, politik ve ideolojik birliğinin önlenmesi bunun-

la bağıntılıydı. Diğer taraftan tekelci birlikler yeniden örgütleniyorlardı. Askeri - endüstriyel güçler, askeri hiyerarşi, militarist dernekler, partilerdeki sağ gruplaşmalar hortlatıldı. Bunlar daha önce faşist diktatörlüğün en büyük itici gücünü oluşturmuşlardı.

GERİCİ ÇIKIŞ YOLU ARAYIŞLARI

Federal Alman tekelci sermayesi uzun yıllar kendilerini hristiyan olarak tanıtan birlik partileri CDU/CSU'ya dayandı ve böylelikle egemenliğini ve uluslararası etkisini yeniden kurdu. Ancak, sosyalizmin güç kazanması ve uluslararası güçler dengesinin değişmesiyle birlikte, 60'lı yılların ortalarında, emperyalizmin savaş sonundaki "soğuk savaş" stratejisi boşa çıkarılmıştı. Öte yandan, Federal Almanya 1967'de bir ekonomik kriz içine düşmüştü ve ülkede, toplumsal güvenlik ve demokratik özgürlükler için yığınsal hareketler yeni bir ivme kazanmıştı. CDU/CSU hükümetleri dönemi böylece sona erdi. Bütün bunlar politik egemenlik sisteminde bir bunalımı ve antidemokratik eğilimlerin ve neozal güçlerin güç kazanmasını da beraberinde getirecekti.

İnsanlık Hitler nazizminin acılarını yeniden yaşamayı reddediyor.

Bunun ilk işaretleri Anayasanın sistematik biçimde yıpratılması "olağanüstü hal" yasaının uygulanmaya konması ve neozal NPD'nin gözlenebilir güçleniyordu.

ALMANYA NASYONAL DEMOKRAT PARTİSİ (NPD)

Almanya Nasnoyal Demokrat Partisi (NPD) 1964'de Federal Almanya'daki birçok açık neofaşist örgütün bir araya gelmesiyle kurulmuştu. 1965 yılında bu partinin üye sayısı 10.000'e ulaşmıştı ve aynı yıl yapılan seçimlerde NPD oyların yüzde 2'sini almıştı. 60'lı yılların ikinci yarısında NPD daha da hızlı bir yükselme gösterdi. 1967'de NPD'nin 30.000 üyesi vardı ve oy oranını da bölgesel olarak büyük ölçüde artırabiliyordu. NPD 1966'da Bavyera'da yüzde 7.4, Hessen'de yüzde 7.9, 1967'de Rheinland Pfalz'da yüzde 6.9, Aşağı Saksonya'da yüzde 7.0 ve Bremen'de yüzde 8.9 oy almıştı. Bu parti 1968'de Baden - Württemberg'deki seçimlerde yüzde 9.8'lik bir oy oranına ulaşmıştı.

NPD'nin amacı büyük halk yığınlarını aşırı bir bayrak altında toplayabilmektir. Asil işlevi ise CDU ile CSU'ya

"ortadaki" partiler işlevini kazandırmak ve bu birlik partilerinin toplumsal demojilerini daha rahat yapmalarını sağlamaktı. Bununla birlikte tekelci burjuvazinin bu stratejisi de boşa gitti. CDU/CSU 1969'da hükümet çoğunluğunu yitirdiler. NPD ise oylarını Federal Meclis'e girebilecek kadar artıramadı. Bu demokrasinin zorla yok edilemeyeceğini ancak toplumsal ve demokratik haklara baştan pekişmesi için kararlılıkla sürdürülen mücadele saptırılabilirse, sınırlanabileceğini gösterdi.

NPD bir süre kazandığı etkinliğini giderek yitirdi.

1976'da yapılan Federal Meclis seçimlerinde sadece yüzde 0,3 oy alabildi. Ancak NPD'nin seçmenleri arasında kaybolmuş değildi. Bu potansiyelin büyük bölümü CDU ve CSU'na gitmişti. Özellikle Strauss'un Hristiyan Sosyal Birliği oyların büyük bölümünü kendisine çekmeyi başarmıştı. Bunda da CSU'nun uluslararası alanda neofaşist hareketlerle girdiği sıkı dayanışma ilişkilerinin büyük bir rolü vardı.

ULUSLARARASI FAALİYETLER

Son zamanlarda sağ tutucu ve neofaşist güçler arasında uluslararası düzeyde de eğitilim sağlamak ve bunlar arasındaki bağları derinleştirmek ya da kurmak çabaları güç kazanmaktadır.

Özellikle Avrupa Topluluğu içinde aşırı sağ güçlerin gücü artmaktadır. Bunların amacı demokratik eylemlere karşı etkili biçimde karşı koyabilmektir. Bu çabalar aynı zamanda bu yıl yapılan Avrupa Parlamentosu seçimleriyle de doğrudan ilişkilidir.

Uluslararası alanda aşırı sağ güçlerin birliğinin sağlanmasının baş aktörleri CSU ile İtalyan neofaşistlerinin partisi Movimento Sociale Italiano (Destra Nazionale MSI)dir.

Bilindiği gibi CSU'nun öncülüğünde 1978'de Avrupa Demokratik Birliği (EDU) ortaya çıktı. Bu birlik içinde en başta sağ tutucu partiler bir araya geldiler. Aynı yıl MSI'nin inşaatıyla, İtalya, İspanya ve Fransa'nın neofaşist partileri Eurodestra (Avrupa Halkları) örgütünde birleştiler. Bu örgütün Portekiz, Yunanistan ve İspanya'daki faşist gruplarla bağlantıları vardı.

CSU'nun da uzun zamandan beri MSI ile çok yakın ilişkileri bulunmaktadır. Örneğin CSU kongrelerine MSI resmi temsilciler yollayabilmekte, ya da CSU'nun resmi temsilcileri MSI yöneticileriyle temaslarda bulunabilmektedirler. Bütün bu ilişkilerin ardında Batı Avrupa'daki sağ-tutucu ve neofaşist partilerin işbirliğinin sağlanması yatmaktadır.

Bütün bunlara karşın son yıllarda faşizm ve neofaşizm karşı mücadelede kapitalist ülkelerde önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Portekiz, İspanya ve Yunanistan'daki faşist diktatörlüklerin salfışı edilmeleri, Şili ve Güney Afrika'daki faşist ve ırkçı rejimlerin bütün dünyadan soyutlanmaları bunun göstergeleridir.

Aynı zamanda kapitalist ülkelerin çoğunda olduğu gibi, Federal Almanya'da da, tüm faşizan uygulamalara karşın, anti-faşist mücadele güç kazanarak sürmektedir. Sadece bunlar bile, faşist ve neofaşist güçlerin baskı ve saldırılarına karşı tek güncenin tüm demokratik, anti-faşist ve başlı güçlerinin mücadeleye her zaman hazırlıklı olarak hızlı bir gelişme göstermesi olduğunu ortaya koymaktadır.

Ekmek, tatlı ve barış

VARLIK ÖZMENEK
ARKADAŞIMIZIN SOVYETLER
BİRLİĞİ GEZİSİNİN
İZLENİMLERİNİ İÇEREN YAZI
DİZİSİ BU SAYIMIZDA SON
BULUYOR. ÖZMENEK
ARKADAŞIMIZIN BU GEZİ
İZLENİMLERİNİN
GENİŞLETİLMİŞ BİÇİMDE
KİTAP OLARAK DA
YAYINLANACAĞINI
OKUYUCULARIMIZA
ŞİMDİDEN DUYURURUZ.

Ve artık Ramini Usta'yı selamlayalım. Tiflis Ekmek ve Tatlı Fabrikası ustabaşısı Ramini'yi...

Gezi ekibimizle tanışırken, aramızda eski bir havacı, Hava Kuvvetleri eski komutanı bir parlamenterin bulunduğu öğrenince bir elini havaya kaldırarak konuşmuştu:

"- Uçaklarımızla sadece spor yapalım. Bütün dünyada da uçaklar spor yapsın. Biz insan isek birbirimizi, çocuklarımızı, yarınki günümüzü sevmeliyiz. Yaşasın kardeşliğimiz, yaşasın barış..."

15 günlük gezimiz boyunca hemen hemen her an tuttuğum notlarım göz atıyorum da, ne çok Ramini Usta ile karşılaşmışız, tanışıp konuşmuşuz. Ekmek, tatlı ve barış ustaları...

İşçi, mühendis, profesör, otel resepsiyon görevlisi, bakım, temizlik emekçisi, kolhoz emekçisi, kolhoz yöneticisi, fabrika yöneticisi, şoför, hekim, tiyatro sanatçısı, kolhoz kültür yöneticisi, öğretmen, yarıç, Gürcistan Federatif Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Kültür Bakanı, Başbakan Yardımcısı, Belediye Başkanı, vali, biyolog, botanikçi, ressam...

Hep güzel şeyler konuşmuşuz, hep halklarımızın kardeşliğinden, insanlığın, dünyanın, yaşamın, yarının güzelliğinden söz etmişiz. Kime konuk olduysak "barışla" diye başlamış söz, kime veda ettiysek "barışla" diye uğurlanmışız. Barış, barış, barış!... Bu duyguların sovyet insanının yaşamına ekmeğe gibi, tatlıya gibi, suya süt gibi karıştığını görmeseydik, bu sözcüğü duymaktan yorulabilirdiniz, usanabilirdiniz...

Bizi makam odasında 40 yıllık dost sıcaklığıyla karşılayan Gürcistan Başbakan Yardımcısı Otar Çerkeziya da böyle söylüyor:

"- Bir dünya üzerinde yaşıyoruz. Barışı korumak, barışçı ilkeleri, ilişkileri geliştirmek hepimizin görevidir. Hepimize büyük görevler düşüyor..."

Sıcak bir sohbetle sorularımıza incelikli yanıtlar veriyor. Ülkelerimiz arasındaki komşuluk ve dostluk ilişkilerinin geliştirilmesi umut ve dileğini taşıyor.

Aynı duyguları, aynı yakınlığı, bir yolculuk sırasında raslantıyla karşılaştığımız Gürcistan Kültür Bakanı İraglı Çitişvili ile Moskova'da tanıştığımız Gürcistan temsilciliği yöneticisi Had-

şidze'de de buluyoruz...

Sovyetler Birliği'nde en çok duyduğunuz, en çok varlığını hissettiğiniz şey nedir diye sorular vereceğiniz yanıt "Barış, dostluk, kardeşlik" olursa kimse şaşmasın.

Daha önceki yıllarda gittiğim Bulgaristan'da da böyle olmuştu. Parolası "barış", işareti "dostluk ve kardeşlik" olan duygular kaplarına sığmıyordu...

Kendisiyle barışık bir toplumda "barış" sözcüğü kuru bir dillek, dua olmuyor; yaşamın parçası, kişiliğin parçası, hayatın soyadı...

Bunları düşünürken gerilere gidiyorum...

1968 yılıydı. O zamanlar TRT Televizyonunda prodüktör olarak çalışıyordum. Daire Başkanımız Mahmut Tali Öngören beni Cumhuriyet tarihiyle ilgili bir çalışmayla görevlendirmişti. Bu uzun ve geniş bir çalışmayı

kapsıyordu. Filmler çekiyor, röportajlar yapıyor, belgeler topluyorduk...

Ve bu arada Atatürk'ün hayatta kalan çalışma arkadaşlarıyla röportajlar yapmamız öncelikle gerekiyordu.

Çok yaşlanmışlardı, hayat-tayken kendileriyle konuşup belgeleniydik anılarını.

Yanlış anımsamıyorsam 18 kişiyle röportajlar yapmıştım. Ve bir iki yıl içinde bu 18 kişi yaşamlarını yitirmişti...

Bu röportajlardan birini de Yusuf Kemal Tengirşenk ile yapmıştım. Ulusal Kurtuluş Savaşı yıllarındaki hükümetlerde görev alan Tengirşenk'in o röportajı yaptığımız gün bana imzalayıp hediye ettiği kitabının ilk sayfasındaki tarihi okuyorum: 26.6.1968...

Yusuf Kemal Tengirşenk 16 Mart 1921 yılında Türkiye ile Sovyetler Birliği arasında imzalanan "Dostluk ve Kardeşlik Antlaşması"ni imzalayan devlet

adamıydı. Görüşmelerde Türkiye heyetine Başkanlık eden o'ydu. Bir kamera ve ses ekibiyle İstanbul'da Çamlıca'daki köşküne gittiğimizde o 94 yaşlarında anılarıyla yaşayan babacan bir ihtiyardı.

Kendisinden istediğimiz şey elbette bu tarihi antlaşmayı anlatmasıydı.

Bir hayli yaşlı olmasına karşın en ince ayrıntıların belleğindeki diriliğini koruyordu. Antlaşmanın imzalanmasından önceki görüşmeleri anlatmakla başlamıştı. Ve bu arada Lenin'i ilk gördüğü günden de söz ediyordu. Kameramız çalışıyor, ses aygıtımız dönüyordu...

Kremlin'deki görüşme salonunda Lenin kendilerini bekliyordu. Binaya girmişler büyük bir ara salonu geçtikten sonra merdivenlerden çıkıp görüşme salonunun kapısına gelmişlerdi. Kendilerine eşlik eden bir görevli kapıyı açmış heyet başkanı Yusuf Kemal Tengirşenk'i içeri

buyur etmişti. Tengirşenk içeriye şöyle bir bakmış Lenin'i görmemişti. İçeride sadece bir kişi vardı ve o kişi salonun ortasında duran uzun masanın çevresindeki sandalyeleri düzeltiyor, bir yandan da elindeki bezle masanın üzerini siliyordu. O kadar meşguldu ki, kapının açıldığını dahi duymamıştı...

Tengirşenk kapının eşliğinde yanındaki görevliye sormuştu:

"- İçeride ortalığı düzelter bir adam var. Lenin görünmüyor..."

O sırada "ortalığı düzelter adam" kapıdaki konuşmaları duymuş, güllere onlara doğru gelmeye başlamıştı. Görevli, Yusuf Kemal Tengirşenk'e şöyle demişti:

"- İşte o Lenin!..."

Ve röportajın burasında Tengirşenk ağlamağa başlamıştı. Kameraman ve sesçiler arkadaşlar "ne yapalım?" gibisinden bana bakıyorlardı. Ben de, şaşırma karşın "devam" işareti yaptım. Yusuf Kemal Tengirşenk devam ediyordu:

"- O Lenin miş. Lenin o adammış. Yanımıza geldi. Güllere sarıldı bize. Hoşgeldiniz dedi..."

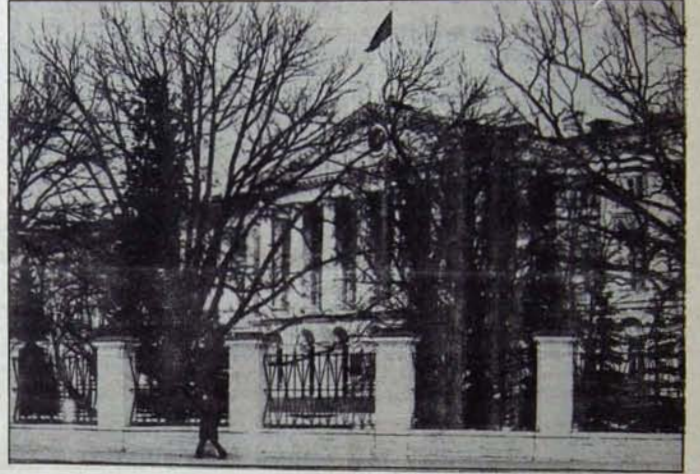
1921'lerde emperyalizmin abluksındaki bir ülkenin yaşamsal önemi bir antlaşma için omuzlarında büyük görevler taşıyan bir devlet adamını düşünün. Bu duygu ikliminde bir komşu ülkenin lideriyle karşılaşması...

"- Ne sıcak, ne sade bir adamdı. Bize iltifatlarda bulundu. Dünyanın en tatlı ve sevimli adamlarından biriydi..."

Emperyalist devletler Türkiye üzerinde paylaşım hesaplarını namularının ucuyla yaparken, Sovyetler Birliği Türkiye'nin "misak-ı milli" sınırlarını kabul ediyor ve Ulusal Kurtuluş Savaşı'nda Türkiye'ye destek olacağını ilan ediyordu...

16 Mart 1921 günü imzalanan Moskova Antlaşmasını Türkiye Heyeti adına imzalayan Yusuf Kemal Tengirşenk şöyle diyor:

"- Bir yıl önce tam bu tarihte Çamlıca tepelerinin liman tara-

Smolni: Leningrad'da Devrimin Karargahı Bugün parti binası.

Türkiye ile Sovyetler Birliği arasında imzalanan 16 Mart 1921 tarihli Dostluk ve Kardeşlik Antlaşmasını imzalayan Türkiye heyeti başkanı Yusuf Kemal Tengirşenk V. Özmenek ile. Yıl: 1968...

Gori'de belediye binası ve Stalin heykeli.

Gori kentinde, Stalin'in doğduğu ev. 1879'da Stalin bu iki göz odalı koy evinde doğdu..

fındaki kıyılarında Şemsipaşa'da yıkık bir duvarın üstünde şehre ateş edecekmiş gibi İstanbul'a doğru çevrilmiş olan düşman donanmasının toplarına bakarak benliğime, kanıma verdiğim söz yerine gelmeğe başlamıştı..."

Aslında Antlaşma 18 Mart günü imzalanmıştı ama Tengirşenk, o düşman toplarının şehre ateş edecekmiş gibi baktığı gün olan 16 Mart'ın resmi tarih olmasını istemişti. Öyle olmuştu...

Lenin şöyle demişti:
"Her iki halk da emperyalistlerden çok çektiler..."

Röportajımız sona ererken Tengirşenk aynı duygu sıcaklığıyla şöyle diyordu:

"İ Çok yalan, yanlış şeyler söylenmiştir sonra. Yanlış tanıtılmağa çalışılmıştır Lenin. yanlış anlatılmıştır Sovyetler."

Yusuf Kemal Tengirşenk bir karagün dostluğunun nabzını dile getirirken, içtenlikli, sıcak duygularını kendisine saklamıyordu..

Barış, dostluk, kardeşlik deyince hiç akla Nazım gelmeden olur mu?

Türkiye'ye hareket edeceğimiz sabahın akşamında gezi ekibimiz onuruna verilen veda yemeğinde Nazım'ı yakından tanıyan Lidiya Suyvetina ile tanışıyoruz. Lidiya hanım Moskova Radyosu Türkçe yayıncı servisinde spiker olarak çalışıyor. Nazım'ın Moskova'ya geldiği gün havaalanında karşılayıcılar arasında o da varmış. 50 yaşlarını aşkın Lidiya hanım o zaman genç bir kız... Nazım Lidiya'nın Türkçe konuştuğunu duyunca coşmuş:

"Kız sen Türkçe konuşuyorsun. Ne güzel!..."

Ve daha sonraki karşılaşmalarında Nazım hep Türkiye'yi anlatmış Lidiya'ya:

"Bir gün, bir gün sen gideceksin Türkiye'ye. Gitmelisin Türkiye'ye... Ve göreceksin, ne çok seveceksin sen Türkiye'yi..."

Lidiya hanım diyor ki,
"Nazım bana hep Türkiye'yi anlatırken bir gün Türkiye

yolu görünmesin mi bana. Yıl 1954'dü. İzmir Fuarına gidecek heyette ben de bulunuyordum. İlk önce Sofya'ya gittik, oradan trenle İstanbul'a geçtik. İstanbul'dan vapura bindik Bandırma'ya geçtik. Bandırma'dan İzmir'e trenle geçecektik. Yolculuk ettiğimiz kompartmanda bizim Sovyetler Birliği'nden geldiğimizi öğrendiler. Pek fazla konuşmak istemiyorlardı bizimle, daha doğrusu konuşmak isteyip de, konuşamamak gibi bir hal... Bir ara yanıma birisi usulcacık yanaştı. Öğretmen olduğunu söyledi..."

Lidiya hanım o anı gene yaşıyordu:

"Eğildi ve usulcacık sordu: Nazım Hikmet'i tanıyor musun? Tanıyorum, dedim. Nasıl, iyi mi?.. İyidir, dedim. Sevdiğini belli etti ve uzaklaştı..."

Moskova'ya döndüğümde Nazım'a anlattım:

"Nazım abi, seni sordular. İyi mi? dediler..."

Lidiya hanımın hafiften gözleri buğulanmıştı.

"Görecektiniz Nazım Hikmet'in yüzünü o an. Sevinçten havalara uçuyordu, yüzü gözü parlıyordu..."

- Beni soruyorlar ha kız? Beni soruyorlar, beni soruyorlar! Haydi anlat gene!..."

Dünyamızın havasına, suyuna,

çocuklarımızın gıdısına, dağımına, denizimize, yarının yelesine karışan Nazım sesleniyordu:
"Haydi kız, anlat gene..."

Barış, dostluk, kardeşlik...Barışı korumak, barışı geliştirmek.. Maddi dayanak ve temelleri nedir bu duyguların? Sosyalist toplumun kan dolaşımına giren bu iklimin havası, suyu, rüzgarı, toprağı nedir?.. İster hak verin, ister vermeyin, Sovyetler Birliği Komünist

Partisi'nin 25. Kongresi'nde Leonid Brejnev şöyle anlatmağa çalışmış:

"Yeni bir toplum yaratık. İnsanlığın daha önce hiç karşılaşmadığı bir toplum. Bunalımsız, sürekli gelişim içinde, olgun sosyalist ilişkilere ve gerçek özgürlüğe sahip bir toplum..Öntünde sınırsız gelişme ufukları alabildiğine uzanan, aydınlık komünist umutları olan, geleceğe güvenle bakan bir toplum..."

Bu toplumun insanı, Ekmek

ve Tatlı Fabrikası ustası Ramını bizlerden ayrılıp evine giderken sözünü söylemişti:

"Sizlerle, komşu bir ülkedeki arkadaşlarımla tanıştığım, gördüğüm, konuştuğum için evimde övüneceğim. Çocuklarıma diyeceğim ki: Bugün yeni ve güzel dostlar edindim..."

Belki bir daha birbirimizi hiç görmeyeceğiz ama sizleri unutmayacağım. Kardeşliğinizi arayacağım..."

Bu selâmı sizlerle paylaşmak istiyorum...

Bir fabrikanın giriş kapısı: Lenin ve ulaşılan yıllık hedefler içiçe...

Gürcistan'da bir fabrika girişinde: Ön plandakiler (Soldan sağa) Givi, Cemal, V. Özmenek, Othar Giginieşvili, Guram Abhazava

Batı Avrupa'da CIA, BM kuruluşlarında ajan yetiştiriyor

Önceki hafta içinde Türkiye basınında yer alan bir haberde, Sovyetler Birliği'nde yayınlanan Yeni Zamanlar dergisinde Batı Avrupa'daki CIA ajanlarının adlarının açıklandığı bildiriliyordu. Ne var ki yerli basın, haberi sadece bu kadıyla bırakarak, Yeni Zamanlar'ın yazısında, CIA ajanlarının, özellikle kimi BM kuruluşlarının bürolarını üs edindikleri, bu kuruluşlardaki çeşitli ülke temsilcilerini ajan olarak yetiştirdiği açıklanıyor.

Yeni Zamanlar'ın Andrei Nikolayev imzasıyla yayınlanan yazısında, Batı Avrupa'daki CIA etkinliğinin özellikle İsviçre'nin Cenevre kentinde yoğunlaştığı bil-

diriliyordu. Cenevre'nin Lozan caddesinde 80 numarada bulunan ABD misyonunun 4. ve 5. katlarında işlenmiş bulunan CIA merkezinde, 1978 Ekim'indeki verilere göre 44 diplomat görev yapıyordu. CIA faaliyetinin Cenevre'de yoğunlaşmasının nedenini ise eski CIA ajanı Philip Agee bir kitabında şöyle açıklıyordu: "CIA'da çalıştığım sürece, Cenevre'deki bu büronun, BM kuruluşlarına ve kentteki diğer uluslararası kuruluşlara sızma görevi olduğunu öğrenmiştim. Aynı şekilde Paris, Honda ve Brüksel'de de CIA, BM'de görevli olan üçüncü dünya temsilcileri arasında ajan kazanmaya özel önem veri-

yordu." Nikolayev'in haberine göre, CIA'nın Cenevre kolunda başlıca rolü, BM Avrupa Ekonomik Komisyonu'ndaki ABD grubunun şefi Arthur Stillman oynuyordu. Stillman'ın başlıca görevi, Komisyon adına sosyalist ülkelere gönderilen heyet üyelerini kontrol altında tutmaktı.

CIA'nın faaliyetlerini yürütmesinin biçimlerinden biri de, kişileri elde edebilmek için uyuşturucu madde kullanılmasıydı. Bu amaçla CIA, BM'nin ecza bölümlerinde çalışmak üzere, Paulsen Baileu ve Richard L. Springer gi-

bi ajanlarını görevlendirmişti. Bunlardan birincisi BM'de çalışanlar hakkında istihbarat topluyor, ikincisi ise BM konferanslarına katılan yabancı delegelerle, ABD misyonunun bodrum katında bulunan Pickwick Bar'da buluşmaları sağlıyordu.

Bir başka CIA ajanı James Becket de BM'nin göçmenlerle ilgili temsilciliğinin istihbarat bölümü başkanı olarak Cenevre'de bulunuyordu. Homoseksüel eğilimleri olduğu bildirilen Becket, evinde sık sık "yalnız erkekler" için içki partiler düzenliyordu. Becket'in, özellikle Yu nanlılar arasında araştırma ve ajan kazanma ve Arap ülkelerinden gelen temsilciler arasında istihbarat

toplama görevini sürdürdüğü bildiriliyordu.

Batı Avrupa'da CIA faaliyetlerinin ikinci önemli merkezi olan Avusturya'da da, özellikle Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı binolarında dinleme tablolonun bulunduğu; buralarda derlenen bilgilerin ABD elçiliğinin dinleme ve basın servisi olan FBIS tarafından işlendiği de Yeni Zamanlar tarafından açıklandı. FBIS'nin sayılan otuzu bulan görevlileri, yine bir CIA ajanı olan Bali Kenneth tarafından yönetiliyordu.

ABD'de hasta adama güven aşısı

Önceki hafta içinde, ABD Başkanı Carter'ın "yeni" enerji politikasının açıklamasından sonra hükümet üyeleri topluca istifaya ve Carter, bir dizi bakanı değiştirerek yeni bir hükümet oluşturdu.

Hükümetin yeni bileşimi, Carter'ın geniş kitlelerde yitirdiği güveni onarmak, Amerikan devlet-tekeli kapitalizminin içerdeki ve dünya önçisindeki gerilemesinin kaçınılmazlığını gizliyirik bir çıkış yolunun varlığını kanıtlamak çabasını yansıttı. Carter'ın kendi deyişiyle ülkede bir "güven bunalımı" vardı ve daha doğru bir deyişle, kapitalist sisteme karşı güvensizliğin kitlelerde ileri boyutlara yükselmesinin önüne, "yıpranmamış" bir kadronun "kredisi" ile geçilecekti.

Carter'ın son hükümet manevrasının niteliğini, hükümette yaptığı bir değişiklik en açık biçimde gösteriyordu: Carter Sağlık Bakanlığ'na bir bayanı, üstelik zenci bir bayanı atamıştı. Böylece Amerikan devlet sisteminin "değişmeye", hem de "temelinden değişmeye" yatkın olduğu gösterilmeye çalışılıyor, böylece "güven bunalımı" gediginin kapatılması için bir adım atılıyordu.

Bu örnek de, dünya sosyalizmi karşısında gerileyen kapitalizmin gitgide dahabüyük oranda sosyal denagojyeye başvurmak zorunda kaldığını kanıtlanmaktadır.

İran halkının demokratik kazanımları tehdit altında

İran Devrim, Bazargan'la kozlarını paylaşıyor

İran'da son haftalarda olup bitenler, ülkede gerçek iktidarın belirlemesi konusundaki mücadelenin süregittiğini kanıtladı ve bu mücadelede önemli bir aşamadan geçildiğini gösterdi.

Tudeh Merkez Komitesi'nin, geçtiğimiz hafta Yürütüğe tayınlanan son çağrısında da belirtildiği gibi, Tahran'daki Bazargan hükümeti, uzun süredir izlediği politikayla, İran burjuvazisinin sağ çevrelerinin temsilciliğini üstlenmişti ve ülkenin devrimci ve ulusal güçleri tarafından artık desteklenemeyecek bir tutum içine girmişti. Bazargan hükümeti ve onu destekleyen çevreler, İran'da devrimci süreci bugünkü evreinde durdurarak özellikle emperyalizmle ve yerli büyük burjuvaziyle uzlaşma yollarını arıyorlardı.

Buna karşılık TUDEH MK, İran'da Ayetullah Humeyni'nin önderliğindeki çevrelerin, ülkede devrimci sürecin gelişmesinden yana sağlıklı güçleri temsil ettiğini vurguluyordu.

Özetle bir yanda devrimci güçlerin diğer yanda da tutucu, tavizci güçlerin oluşturduğu iki odak, Humeyni liderliğindeki Devrim Konseyi ile Bazargan'ın hükümeti biçiminde kendisini gösteriyordu. Bu iki odak arasındaki tartışmalar son haftalarda özellikle genişle-

ti. Askeri polis kuvvetleri komutanı General Rahimi'nin Bazargan'ın savunmasız Bakan Taki Rilyahi tarafından azledilmesi girişimi, iki kanat arasındaki çatışmanın su yüzüne çıkmasını sağladı. Rahimi daha sonra Humeyni'nin önerisi üzerine görevinden alındı. Bunu izleyen günlerde Devrim Konseyi'nin beş üyesinin hükümet'te "danışman" olarak görev almaması kararı açıklandı. Bu karar, Devrim Konseyi ile Bazargan hükümeti arasındaki uyumsuzluğun yumuşatılması ve bir egiliminin kurulması amacını güdüyordu.

Aynı arada Genel Kurmay Başkanı Farhad'ın istifası ise, tavizci güçlerin yeni bir isimni simgeliyordu. Farhad'ın yerine ABD'de eğitim görmüş General Şakir atanıyordu.

Yaşadığımız günler, İran'da devrimci güçlerle tavizci güçler arasındaki karşılıklı mevzilenmenin yeniden belirlediği günler olacaktır. Bu mücadele nin sonucu, emperyalizmin İran'daki gelişmeleri yönlendirme gücünü de belirleyecektir.

rilan dayanışma için JKP'ye teşekkür etti ve Laos halkının Japonya işçi sınıfının ve ülkenin tüm emekçilerinin ABD emperyalizmine karşı haklı mücadelesini desteklediğini söyledi.

AFRIKA - ASYA HALKLARI DAYANIŞMA ÖRGÜTÜ VIETNAM'A KARŞI AÇILAN KAMPANYAYI KINADI

Afrika-Asya Halkları Dayanışma Örgütü daimi sekreterliğinde yapılan bir açıklamada Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti'ne karşı emperyalist ülkelerin "göçmenler" sorununu bahane ederek açtıkları gerici kampanya kınandı. Açıklamada, bu kampanyanın asıl amacının Vietnam Sosyalist Cumhuriyetini tek başına bırakmak olduğu belirtildi. 30 yıllık kahramanca bir mücadelede sonra Vietnam halkının emperyalizme karşı kazandığı zaferlerin ve Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti'nde her alanda sosyalizm yolunda elde edilen başarıların emperyalist ülkeler tarafından hazmedilemediği kaydedilen açıklamada, bütün dünya halkları Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti ile dayanışma içinde olmaya çağrıldı.

ARJANTİN'DE ÜÇ YILDA 8713 KİŞİNİN TUTUKLANDIĞI AÇIKLANDI

Üç yıl önce askeri bir darbeyle Arjantin'de iş başına gelen diktatör Videla'nın İçişleri Bakanı General Harguindeguy, ülkede darbeden bu yana 8713 kişinin tutuklandığını açıkladı. Halk üzerinde ağır bir baskı rejiminin hüküm sürdüğü Arjantin'de halen "terörist eylemler" nedeniyle 1723 kişinin tutuklu bulunduğu da İçişleri Bakanı tarafından belirtildi. İçişleri Bakanının bu açıklamalarının gerçeği yansıtmadığı ve ülkedeki gerçek tutuklu sayısının bunun çok üzerinde olduğu bildiriliyor. Bu arada tutuklama nedeninin gerçekte "terörist eylemler" olmadığı, faşist askeri diktatörlüğe karşı mücadele eden ilerici-yurtsever kişilerin ve sendika liderlerinin cezaverlerinde bulunduğu belirtildi.

5 kıtadan haberler

KÜBA KOMÜNİST PARTİSİ'NİN POLİTİK - İDEOLOJİK EĞİTİM HAFTASI SONA ERDİ

Küba Komünist Partisi'nin örgütlediği politik-ideolojik eğitim haftası sona erdi. Moncada kıtlasının düşürülmesinin 26. yıldönümü olan 26 Temmuz gününe kadar devam eden politik-ideolojik eğitim haftasında sanayi ve tarım işçilerinin, bilim adamlarının, askerlerin, sanatçıların ve öğrencilerin sosyalizmin kuruluşu yolunda elde edilen kazanımları ve bunların sonuçları ortaya kondu. Küba Komünist Partisi'nin ana örgütleri tarafından ülkenin daha da güçlendirilmesi için hazırlanan raporlar açıklandı ve Marksizm-Leninizm'in klasikleri üzerinde kitlesel eğitim sürdürüldü. KKP'nin politik-ideolojik eğitim haftasında ülkenin sosyalizmin kuruluşu yolunda yeni mevizlere ulaştığı belirtildi.

JAPONYA KOMÜNİST PARTİSİ BAŞKANI: "JAPON EMEKÇİLERİ LAOS DEVRİMİNİ DESTEKLİYOR"

Japonya Komünist Partisi Merkez Komitesi Başkanı Sanzo Nosaka, Japon emekçilerinin Laos devrimini sonuna kadar desteklemeye kararlı olduklarını bildirdi. Japonya Komünist Partisi ile Haos Devrimci Halk Partisi arasında sürdürülen resmi görüşmeler sırasında bir açıklama yapan Nosaka her iki parti ve halklar arasındaki dayanışma ilişkilerinin güçlendiğini belirtti. Laos Devrimci Halk Partisi MK Genel Sekreteri Kaysonne Phomvihane de yaptığı konuşmada göster-

Carter'ın yeni Sağlık Bakanı Patricia Hearst

Nikaragua'da iktidarın yurtsever devrimci güçlerin eline geçmesi, önceki Perşembe günü Geçici Ulusal Yeniden Kuruluş Hükümetinin Leon kentine gelerek göreve başlamasıyla somutlandı. Violeta de Chamorro, Sergio Ramirez Mercado, Alfonso Robelocallejas, Moises Hassan ve Daniel Ortega'dan oluşan hükümet konseyinin ve 18 kişilik hükümetin çalışmaları sırasında, yasaama işlevinin de 33 üyeli bir Devlet Konseyi tarafından yürütüleceği açıklanıyordu. Devlet Konseyi'nde Sandinist Cephe'nin 6, Ulusal Yurtsever Cephe'nin 12, Genişletilmiş Muhalefet Cephesi'nin 7 temsilcisi bulunuyor; ayrıca 6 özel sektör temsilcisi, 1 üniversite yetkilisi ve 1 din adamı da Devlet Konseyi'nde yer alıyordu. Bilindiği gibi Ulusal Yurtsever Cephe yi oluşturanlardan biri de, bilimsel sosyalist Nikaragua Sosyalist Partisi idi.

Geçici hükümetin ilk eylemi, 42 yıl boyunca ülkede diktatörlüğü sürdüren Somoza ailesinin mallarına el konması oldu. Hükümetin ilk açıklamalarında, yeni bir anayasa yapılması, seçime olanak verecek koşulların hazırlanması için de çalışmaların başladığı bildiriliyordu. Hükümet açıklamalarında Nikaragua'nın bağımsız bir dış politika doğrultusunda gireceği bildirilirken, ABD'nin baskılarında boyun eğilmeyeceği vurgulanıyordu.

Geçici hükümetin işbağına geçmesinden hemen sonra birer açıklama yayımlayan Dünya Sendikalar Federasyonu ve Dünya Barış Konseyi, tüm dünya ülkelerine ve halklarına çağrıda bulunarak Nikaragua'daki yeni hükümetin desteklenmesini istedikler. SBKP MK Genel Sekreteri L. Brejnev de, geçici hükümete gönderdiği mesajda, Sovyet Parlamentosu ve Hükümeti adına Nikaragua halkının iç ve dış gericiliğe karşı kazandığı zaferi kutlayarak, ülkesinin Nikaragua ile ilişkilerini normalleştirmeye hazır olduğunu bildirdi.

Öte yandan geçici hükümet birkaç gün içinde ülke ekonomisinin yeniden canlandırılması için ivedi önlemleri almaya başlamıştı. Hükümet konseyi tarafından yapılan açıklamada, ülkede gönüllü çalışma gruplarının kurulacağı bildiriliyor ve sivil halk bu gruplara katılmaya çağrılıyordu. Aynı sırada beşin dağıtımını ve iç ulaşımın düzenlenmesi için de iki kararname yayınlanıyordu. Hükümetin çağrısına üzerine tüm kentlerde ve kırsal bölgelerde halk komitelerinin kuruluşu hızlanırken, ekonomik sabotaja girişimlerin ağır cezalarla cezalandırılması öngören bir yasa ilan ediliyordu. Geniş yığınlar, devrimci

HÜKÜMET KONSEYİ ÜYESİ SERGIO RAMÍREZ, SİLAHLI HALK GÜÇLERİNİN DAĞITILMAYACAĞINI, ÇÖNKÜ DEMOKRATİK SÖRECI SAĞLAMLAŞTIRMAK İÇİN SİLAHLA KORUNMASININ ZORUNLU OLDUĞUNU SÖYLEDİ.

değişikliğinin bu ilk kazanımlarını büyük gösterilerle kutluyorlardı.

Bu arada Nikaragua'da emperyalizmin insiyatifini yeniden ele geçirmek ve ülkede devrimci dönüşümlerin hızlanmasını önlemek için sistemli girişimler de, birkaç günlük şaşkınlıktan sonra bızlandı. Somoza zulmünün karşısında Nikaragua halkının savaşına seyirci kalan emperyalist hükümetler, birden Nikaragua'nın yeniden kuruluşu için so-

Artık söz devrimci güçlerin

Nikaragua'da oluşan devrimci durum, bugünkü aşamada, iktidarın yurtsever, demokratik güçlerin geniş bir koalisyonunun eline geçmesiyle sonuçlanmış bulunuyor. Ülkede devrimci sürecin bundan sonraki gelişmesini, Latin Amerika'nın tümünde devrimci sürecin karşılaştığı bir dizi temel sorunun çözülmesi belirleyecektir.

Bu sorunlardan biri, Latin Amerika ülkelerinde "devrimci-demokrat" güçlerin geleceğidir. "Devrimci-demokrasi" deyimine anılan politik kanat, bu ülkelerde, emperyalizme bağlılığa ve toprak ağalığına dayanan burjuva "oligarşisi"nin egemenliğine karşı tutarlı mücadele konularını benimseyen, orta katmanların temsilcisi olarak doğup gelişmiştir. Latin Amerika'nın bilimsel sosyalist partileri, bu katmanların, Latin Amerika ülkelerinde devrimin bugünkü anti-emperyalist aşamasında önemli bir devrimci potansiyel taşıdığına belirlemişler ve "proletaryanın daha sayıca güçlü olmadığı ve politik bakımdan etkinlik gösteremediği" ülkelerde, etkin bir devrimci güç olarak önderlik rolünü üzerine alması olanağının "varlığına da değinmişlerdir. (Luis Corvalan, Latin Amerika'da Devrim, Bilim Yayınları, s. 135)

Latin Amerika'daki devrimci-demokrat hareketlerin özelliklerinden biri, kıtada 19. yüzyılın başından beri süregelen küçük burjuva radikal akımların geleceğine bağlılıklarıdır. Küba'lı José Martí, Peru'lu Manuel Gonzales Prada gibi Latin Amerika'da devrimci mücadele tarihinin unutulmaz adlarından Augusto Cesar Sandino'nun adını kendisine simge seçen Sandinist Cephe de bu bağlaşımlı bir örneğidir. Sözün özüne hareketlerin yine önemli bir özelliği, hemen tümünün marksizm-leninizmden etkilenmiş, hatta bu teoriyi kendileri için bir hareket noktası ilan etmiş olmalarıdır. Ne var ki yine bu hareketlerin tümüne yakını, marksizm-leninizmin "sol" revizyonist yorumlarına çözümler göstermektedirler.

Devrimin güçleri

Bununla birlikte Latin Amerika'nın bilimsel sosyalist partileri, devrimci-demokrat hareketlerin bu özelliğini, onları, bütünüyle kitlelerden kopuk maccracı eylem gruplarıyla özdeşleştirmek için yeterli bir neden saymamaktadırlar. Bilimsel sosyalist partilerin çözümlenmesine göre, bu hareketlerin özünü, "devrimci-demokrat güçlerin, küçük burjuvazinin devrimci demokrasisinden işçi sınıfı ve marksizm safılarına, teorik ve pratik bakımdan karmaşık ve çelişkili bir geçiş" oluşturmaktadır (s.g.e., s. 183). Ve bu hareketler, Latin Amerika'da anti-emperyalist, sol güçler arasında önemli bir potansiyel sahiptirler.

Şte Nikaragua'daki devrimci süreç, sanayi proletaryasının mifus içindeki oranının Honduras ve Haiti'den sonra kıtadaki en düşük düzeyde olduğu bu ülkede, devrimci durum yaratığı yeni dönemde ağır bir elde eden devrimci-demokrat güçlerin bir anı olacaktır.

Ulusal Yeniden Kuruluş hükümeti, Sandinist Cephe'nin içinde küçük ve orta burjuvaziyi temsil eden çetilli politik eğilimlerin yansısı, son yıllarda Somoza'ya karşı muhalefete geçimi bulmuş burjuvazinin liberal kanadını da temsilcilerine yer vermektedir. Bu, devrimci sürecin toplumsal tabanını oluşturan güçler arasındaki ilişkilere değeri sorunun da gündeminde güçlenmektedir. Geçerinden daha bir yıl geçmeyen İran deneyini, Nikaragua'da devrimci süreç karşı taktiklerinde örnek alan emperyalizm, karmaşık bir toplumsal bileşim taşıyan devrimci güçleri birbirine karşı kullanma politikasına şimdiden ağırlık vermeye başlamıştır.

Nikaragua'da, emperyalizme bütünüyle bağımlı ve toprak ağalığına dayalı bir oligarşinin iktidarını geri getirme olanağı artık kalmamıştır. Ne var ki soru, bundan sonra, ülkede oluşan ve gelişen devrimci durumun, köklü devrimci dönüşümleri gerçekleştirecek bir iktidardan oluşmasıyla sonuçlanıp sonuçlanmayacağıdır. Bunu ülkede kitle hareketinin yüksekliği belirleyecektir.

mehmet aközer

Uruguay'da 6 bin yurtsever zindanlarda

Uruguay'da altı yıl önce politik ve ekonomik durumu düzeltceğini söyleyerek çeşitli demagogik vaatlerle iktidarı ele geçiren askeri diktatörlüğün bu aldığı sonundaki bilançosu korkunç boyutlara ulaştı. Bu süre içinde 6000 yurtsever zindanlara atıldı ve yüz binlerce sürgüne gönderildi.

Enflasyon oranı 1978'de yüzde 45'e ulaşırken, işsizlik oranı da resmi olarak yüzde 13'ü aştı. Bu yılın ilk altı ayında ekmeğinin fiyatı yüzde 21, tahıl ürünlerinin fiyatları ise yüzde 19 oranında

yükseltildi. İşçi ücretleri ise sürekli olarak düşüş gösteriyor. Askeri diktatörlüğün iş başına gelişinden bu yana kişi başına ulusal gelir yüzde 127 artış gösterirken, enflasyon ve pahalılık nedeniyle işçilerin gerçek ücretleri yüzde 37 oranında düşüş gösterdi. Uruguay'da 1975 yılında 100 olarak alınan ihtiyaç maddeleri fiyatları 1978'de 345.5'a yükseldi. Öte yandan askeri diktatörlüğün 1973 yılında sendikaları kapatmasını, sonra işçi sınıfı üzerindeki politik baskılar da olağanüstü ölçülere vardı.

nu gelmez "yardım" vaatlerini aralamaya başlamışlardır.

Bu arada yeni hükümeti dışardan yönlendirmek, yönetimdeki geniş yurtsever devrimci birliğin çeşitli kesimlerini birbirlerine karşı harekete geçirmek için emperyalist propaganda araçlarının faaliyeti de hızlandı. AP ajansının bir haberinde, yeni hükümetin ülkeyi "komünizm" götürmeyeceği yönünde güvence verilmeye çalışıyor, hükümetin değişiklik kesimleri arasındaki görüş ayrılıklarının öne çıkarılmasına girişiliyordu.

Hükümetin İçişleri Bakanı Thomas Borge ise yaptığı açıklamada, bu tür haberleri yalanlıyor, yönetimde belirtilen türden ayrılıkların olmadığını vurguluyor, Nikaragua'nın düşmanlarının ülkede bölünme istediğini belirtiyordu. Borge'nin açıklamasında ülkeye emperyalist bir müdahale olasılığının da ortadan kalkmadığı hatırlatılıyordu.

Öte yandan 5 kişilik hükümet konseyi üyesi Sergio Ramirez'in de bir açıklamasında, ülkede silahlı halk güçlerinin dağıtılmayacağı, demokratik süreci sağlamlaştırmak için onun silahla korunmasının zorunlu olduğu vurgulanıyordu. Ramirez, Somoza'nın Mafia'sının demokratik süreci Miami'den torpillemeye girişeceğini belirttiğinden sonra, kıtadaki bazı askeri diktatörlüklerin de aynı yola başvurabileceğini bildiriyordu.

TİP Kartal örgütü, Bulgar topluluğuna armağan sundu

len önemli bir sanat-kültür olayıdır.

"Yakacak Şenliği gibi şenliklerle, sanat ve düşün alanında mücadele verenlerin, daha iyiyi bulabilmek için birbirleriyle ilişkilerini, deney alışverişlerini sağlamaya, tartışma ortamını yaratmaya olanacağı vardır. Neyin kim için üretildiğinin muhasebesi, ancak emekçilerin tepkileriyle, ama, daha güzel iç içe birlikte yeniden üretmek mümkündür. Şenliklerde ortaya çıkan kısa sürede anlatım ve tepki alma zorunluluğu, değişik fizik koşullar, yeni, güzel, doğru biçim ve öz arama gereksinimi, sanatın ufuklarını genişleten, ona yeni boyutlar kazandıran unsurlardır. Şenlikler, işçi ve emekçilerle omuz omuza olan profesyonellerin, zorunlu koşullar gereği daralan çevrelerini genişletir; amatörlerin yetkinliklerini de, kazandıran yeni deneylerle geliştirir. Seyredenle, seyredilen arasında diyalektik bir bütünlük doğar ve ortaya karşılıklı kazanımlar çıkar.

"Yakacak, Kartal, Hacibektaş, Yanıca, Akşebir ve başka birçok yöremizdeki şenliklerimiz emekçi halkımızla birlikte güzellikleri yaşadığımız, halk bahçesinin çiçeklerini birlikte derdikimiz, tarihimizi, kültürümüzü, estetikimizi birlikte geliştirdiğimiz ve bundan dolaydır ki, büyük bir duyarlılıkla korumak, geliştirmek zorunda olduğumuz önemli sanat olaylarıdır. Şenliklerimiz aynı zamanda, dünya halklarının kültür zenginliklerini paylaştıkları, anırları, sıralarına sokulan yapıy zıtkıları

Bir değerlendirme ve varılan yargı

TİMUÇİN
ÖZYÜREKLİ

İşçi sınıfı edebiyatını yoksulluk edebiyatıyla özdeş kılıp veriyansın edenler var. Onlarca, burjuvazi anlatmak, burjuva sınıfsındaki iç çelişiklerden söz etmek, yaşantılarını sergilemek onları değişik biçimlerde tiplemek, içinde buldukları yerden işçi sınıfının yarattığı olaylara bakış açılarını sergilemek alabildiğine yanlış. Böylelerine bir türlü Balzac'ın, Tolstoy'un dahiliklerinden söz edemezsiniz. İçinde buldukları bir çağın, çöken bir çağın, en güzel anlatımlarla resmedişlerini anlatamazsınız. Çünkü sektirdirler ve anlayışları dışındaki görüşlere kapalıdır... Uvriyerizmin batağına saplanıp işçileri göklere çıkaran hatasız, en doğru, en güçlü, yaptıklarını en güzel olarak sergileyenler, şairler düzenler de çokluk unutturulmuş işçi kuyraklığı yapmanın sanata bir yarar getirmeyeceğini.

Bir zamanlar tüccar kafalı bir dergi sahibi -tüccarlığı biraz, dergisine yazı gönderen öğretmenlerin yazılarını basmadan önce, dergisinin o bölgede satışının iyi organize edilmesini isterdi ve evet tüccarlığı biraz oradan gelirdi-dergi sütunlarında "işçiler edebiyatını yapıyorlar, kendi sınıflarını edebiyatının kendileri kuracaklar." diye özel köşeler düzenlemişti. O sayfada yazarların kaçığı bugün sosyalist gerçekçi edebiyat ürünlerini yaratmada ön safta, bilemeyeceğim ama doğru olan kendini gösterdi.

İşçi sınıfı da, burjuva sınıfı da karmaşık bir yapı gösterir kendi içinde. İşçi sınıfından da korkak, üç kağıtçı, jurnacı, kumarbaz veya sosyal hastalıklara müptela çıkabilir, burjuvalardan da dürtüst, demokratlar. Ama ideolojisi gündeme geldiği zaman burjuva sınıfı işçi ve emekçileri daha bir köleleştirmek, bütün haklarını elinden almak isteyen burjuva ideolojisiyle, işçi sınıfı, işçi sınıfı ideolojisiyle ortadadır, bütündür.

Ve işçi sınıfı ideolojisi olayları yorumlamada, bağımsızlık-demokrasi-sosyalizm ve barış mücadelesinde şaşmaz bir bakış açıdır. Aslolan bilimsel sosyalist olabilmek için onunla donanmaktır, yoksa içinde buldukları sınıfsal konum insanlar için yeterli değildir...

Bir zamanlar kentsoylu olmayan ya da köy çıkışlı yazarlarda köy romanlarına yönelmek geçer akçe oldu ve ortalığı bir köy yaşantısıdır kapları. Ama nasıl şematik, salt iyinin veya silt kötünün üzerine kurulmuş anlatılar. İyi öğretmen-kötü imam, direnen köylü-kötü ağa, çarpışmaları sergilendi durdu. Doğu köyleri bütün çıplaklığıyla anlatılıyor diye çarpık yaklaşımlarla sunuldu, popülizm yapıldı çoğunlukla. Cinsel sapmaları, bunalımları, üretim ilişkileri, iç ve dış çelişkileri genel olarak işçi sınıfının temel yandaşı köylülük açılmanndan, bu görevine işaret edilmeden geçildi. Ya da tarih kitaplarına düşen görevi romana yükleyerek tarihsel roman türüyle veya genel olarak tarihi roman denilerek yazıldı. Bütün bu dönem yaşanılarak geçildi. Köy romanı yazan kişilerin köy çıkışlı veya köy enstitülü oluşu onları savunmaya itti. Şöyle dediler: "Elbet köy romanı yazacağız. Ordan çıktık, orada yaşadık. En iyi bildiğimiz oranın yaşantısı. En güzel orayı anlatabiliriz." Doğru-ruk payı taşıdığı için katılmamak olası değil. Ne var ki sonunda "köyden çıkan köy romanı yazsın, kentli kentromanı yazsın, işçi sınıfı da kendi romanını yazacaktır, yazmalıdır." gibi hastalıklı yargılara düşünce durup düşünmek gerek...

Şekil ve anlatımın yüzeyden değerlendirilmesi: Köy romanı, köyden şehire göçün romanı, şe-

hir romanı, tarihsel roman, 12 martın romanı, işkencelerin romanı ve nihayet küçük burjuvaların yaşam romanı değerlendirilmesini getirdi. Özde doğruları sergileyenlerin, sınıf çelişkilerini değişik zamanlarda ve mekanlarda, ilişkiler içinde gerçek konularıyla veren romanlar ve açılmaları yazıldı. Geneldeyse bu konu gözden kaçırılarak, hababam temposuyla çalاکalem romanlar, şiirler, öyküler yazıldı. Kalcı olacak olanlar, aydınlatıcı, sağlıklı yorumlara yaslanan yapıtlar olacaktır şüphesiz. Diğerleri mi? Diğerleri gittikçe düzey kazanan okuyucu karşısında ilkel, gereksiz abartılarla yüküldü, çelişkileri sunmada yavan, anlatımcılıkla kuru yapıtlar olarak eriyip gideceklerdir.

Okuyucu giderek edebiyat türlerinden kopmakta, mücadelede yoğunlaştıkça kendini çağdaş bir silahla bilgiyle donatmakta ve bu nedenle teorik eserlere yönelişini hızlandırmakta. En azından bir şey okuduğu zaman boş kurulu laf cambazlıklarıyla, sentimantal öğelerle dolu gerçek dışı anlatımlarla oyalanmak istemiyor. Tabii gerçek okuyucu sözünü ettiğimiz. Kendisine bir şeyler verebilecek, ufkunu genişletebilecek eserleri okumak istiyor. Çok sınırlı okuma süresini boş şeylerle, gül-bülbül edebiyatıyla zaman geçirmeyi sanırım bilinçli okuyucu kesinlikle istemez oldu artık...

zülfü livaneli
ATLININ TÜRKÜSÜ

Genel Dağıtım:
YANKI PLAKÇILIK LTD. ŞTİ. ÇIKTI
İ.M.Ç. 6. blok 6437 Unkapanı - İstanbul

